

AYT 08

ASİT BAZ DENGESİ

11. SINIF 6. ÜNİTE

11.6. KİMYASAL TEPKİMLERDE DENGİ

BÖLÜM KAZANIMLARI

11.6. KİMYASAL TEPKİMLERDE DENGİ

Anahtar kavramlar: asit-baz çifti, asitlik/bazlık sabiti, Brönsted-Lowry asidi/bazı, çökelme tepkimesi, çözünürlük çarpımı, denge sabiti, eşdeğerlik noktası, indikatör, kimyasal denge, kuvvetli asit/baz, Le Chatelier İlkesi, oto-iyonizasyon, pH/pOH, tampon çözelti, titrasyon, zayıf asit/baz

11.6.3. Sulu Çözelti Dengeleri

11.6.3.1. pH ve pOH kavramlarını suyun oto-iyonizasyonu üzerinden açıklar.

11.6.3.2. Brönsted-Lowry asitlerini/bazlarını karşılaştırır.

11.6.3.3. Katyonların asitliğini ve anyonların bazlığını su ile etkileşimleri temelinde açıklar.

a. Kuvvetli/zayıf asitler ve bazlar tanıtılır; konjuge asit-baz çiftlerine örnekler verilir.

b. Asit gibi davranan katyonların ve baz gibi davranan anyonların su ile etkileşimleri üzerinde durulur.

11.6.3.4. Asitlik/bazlık gücü ile ayrışma denge sabitleri arasında ilişki kurar.

Asitlerin/bazların iyonlaşma oranlarının denge sabitleriyle ilişkilendirilmesi sağlanır.

11.6.3.5. Kuvvetli ve zayıf monoproitik asit/baz çözeltilerinin pH değerlerini hesaplar.

a. Çok derişik ve çok seyreltik asit/baz çözeltilerinin pH değerlerine girilmez.

b. Zayıf asitler/bazlar için $[H^+] = (K_a.C_a)^{1/2}$ ve $[OH^-] = (K_b.C_b)^{1/2}$ eşitlikleri esas alınır.

c. Poliprotik asitlere girilmez.

11.6.3.6. Tampon çözeltilerin özellikleri ile günlük kullanım alanlarını ilişkilendirir.

a. Tampon çözeltilerin pH değerlerinin seyrelme ve asit/baz ilavesi ile fazla değişmemesi ortamdaki dengeler üzerinden açıklanır. Henderson formülü ve tampon kapasitesine girilmez.

b. Tampon çözeltilerin canlı organizmalar açısından önemine değinilir.

11.6.3.7. Tuz çözeltilerinin asitlik/bazlık özelliklerini açıklar.

a. Asidik, bazik ve nötr tuz kavramları açıklanır.

b. Anyonu zayıf baz olan tuzlara örnekler verilir.

c. Katyonu NH_4^+ veya anyonu HSO_4^- olan tuzların asitliği üzerinde durulur.

ç. Hidroliz hesaplamalarına girilmez.

11.6.3.8. Kuvvetli asit/baz derişimlerini titrasyon yöntemiyle belirler.

a. Titrasyon deneyi yaptırılıp sonuçların grafik üzerinden gösterilerek yorumlanması sağlanır.

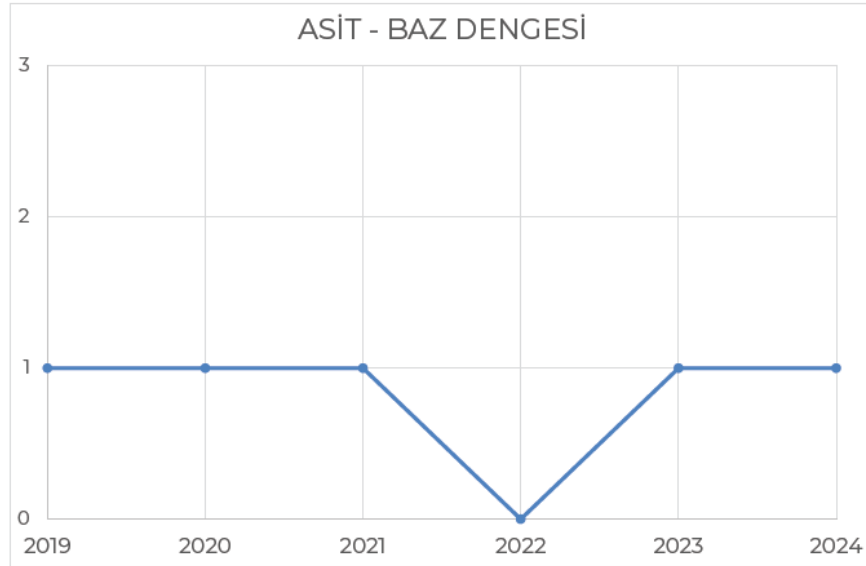
b. Titrasyonla ilgili hesaplama örnekleri verilir.

c. Öğrencilerin titrasyon yöntemine yönelik hesaplamaları elektronik tablolama programı yardımıyla kurgulamaları, değerleri değıştirerek gerçekleşen değışiklikleri gözlemlemeleri ve yorumlamaları sağlanır.

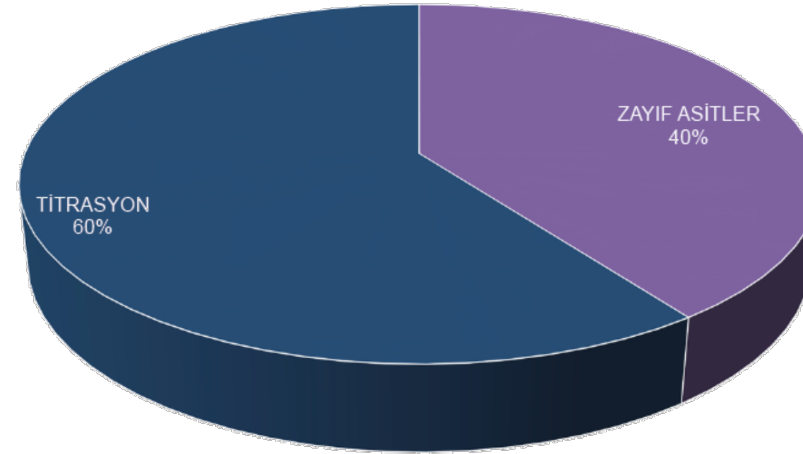
BU KONUDAN ÇÖZECEĞİMİZ SORU SAYISI

122

SON 6 YILIN ANALİZİ

ÜNİTE BAŞLIĞI	KAZANIMLAR	2019		2020		2021		2022		2023		2024		TOPLAM	
		TYT	AYT	TYT	AYT	TYT	AYT	TYT	AYT	TYT	AYT	TYT	AYT	KZNM	ÜNT
ASİT BAZ DENGESİ	PH - POH KAVRAMI													0	5
	ASİT BAZ TANIMLARI													0	
	KATYON VE ANYONLARIN ASİTLİĞİ													0	
	ZAYIF ASİTLER									1		1		2	
	TUZLARIN ASİTLİĞİ (HİDROLİZ)													0	
	TAMPON ÇÖZELTİLER													0	
	TİTRASYON	1		1		1								3	

KONU EZBER Mİ? ÖĞRENİLECEK Mİ?

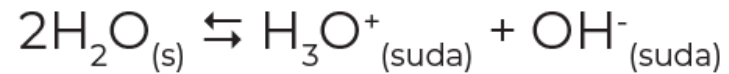
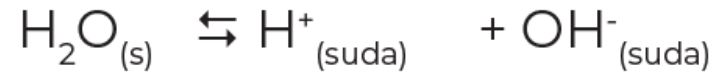
BU KONUYU ANLAMAK İÇİN HANGİ KONULARI BİLMELİYİM?

Asit Baz Dengesi 11. sınıfın konu kısmı en zor olan konusudur. Hem çok fazla yeni bilgi, hem de çok fazla eski bilgi bilmenizi gerektirir. Asit baz dengesi için bilmemiz gereken konular:

- TYT Mol kavramı.
- TYT Kimyasal hesaplamalar.
- TYT Karışımlar
- TYT Asit Baz (Özellikle kimin kimle tepkime verdiği)
- Sulu çözeltiler [İyi derecede bilinmeli]
- Kimyasal Tepkimelerde Denge.
- MATEMATİK ÜSLÜ SAYILAR
- MATEMATİK LOGARİTMA

SUYUN OTOİYONİZASYONU ve K_{su}

- Suyun kendi kendine iyonlaşmasına suyun otoiyonizasyonu (otoprotolizi) denir ve tersinir tepkime olduğu için su molekülü iyonlarıyla denge hâlinindedir:

- Tepkime denge tepkimesi olduğu için bir denge sabiti vardır, bu denge tepkimesinin denge sabitine K_{su} adı verilir.

$$K_{su} = [\text{H}^+][\text{OH}^-] \text{ veya } K_{su} = [\text{H}_3\text{O}^+][\text{OH}^-]$$

- ▶ Saf suyun standart koşullarda (1 atm basınç ve 25 °C) deneysel olarak ölçülen yaklaşık iyonlaşma sabiti $K_{su} = 1.10^{-14}$ tür.
- ▶ Saf suda, standart şartlarda (1 atm basınç ve 25 °C) $[H^+]$ ve $[OH^-]$ iyon derişimleri 10^{-7} şer M olur.
- ▶ K_{su} bir denge sabiti olduğu için sadece sıcaklıkla değişir.
- ▶ Suyun içinde asit, baz veya tuz çözmek sudaki $[H^+]$ iyonu ile $[OH^-]$ iyonu derişimi çarpımını değiştirmez, bu çarpım standart şartlarda daima 10^{-14} 'e eşittir.
- ▶ Başka bir ifade ile tüm sulu çözeltilerde H^+ ve OH^- iyonu vardır çünkü bu iyonlar çözünen maddede olmasa bile çözücü olan suda vardır.
- ▶ NaCl sulu çözeltisinde H^+ iyonu yoktur veya aynı şekilde NaOH sulu çözeltisinde H^+ iyonu yoktur ifadesi yanlıştır.
- ▶ Suyun içinde asit çözersek, asit sudaki H^+ derişimini arttıracak ve H^+ ile OH^- derişimi çarpımı değişmediği için OH^- derişimi azalır.
- ▶ Baz çözdüğümüzde ise tam tersi OH^- derişimi artar H^+ derişimi azalır.
- ▶ Nötr tuzlar sudaki H^+ ve OH^- dengesini bozmaz.

Suyun iyonlaşması endotermik bir dengedir bu nedenle K_{su} değeri sıcaklık arttıkça artar.

Dikkat edilmesi gereken sıcaklık arttıkça saf suda $[H^+] \cdot [OH^-]$ çarpımı değişir, $[H^+]$ 'nın $[OH^-]$ 'ye eşit olması değişmez.

Örneğin bir t sıcaklığında

$$K_{su} = 10^{-10}$$

olsun, bu sıcaklıkta saf suda

$$[H^+] = 10^{-5} \text{ M}$$

$$[OH^-] = 10^{-5} \text{ M} \text{ olur.}$$

ALİŞTIRMA

DERİŞİM (M)	FORMÜL	$[H^+]$	$[OH^-]$	$[H^+][OH^-]$
0,2	NaCl			1.10^{-14}

ALİŞTIRMA

DERİŞİM (M)	FORMÜL	$[H^+]$	$[OH^-]$	$[H^+][OH^-]$
0,01	HCl			$1 \cdot 10^{-14}$

ALİŞTIRMA

DERİŞİM (M)	FORMÜL	$[H^+]$	$[OH^-]$	$[H^+][OH^-]$
0,2	NaOH			1.10^{-14}

ALİŞTIRMA

DERİŞİM (M)	FORMÜL	[H ⁺]	[OH ⁻]	[H ⁺][OH ⁻]
0,1	H ₂ SO ₄			1.10 ⁻¹⁴

?

19,6 gram H_2SO_4 kullanılarak oda koşullarında hazırlanan 400 ml çözeltideki OH^- iyon derişimi kaç M'dir?

(H=1 g/mol, O=16 g/mol, S=32 g/mol)

? Oda koşullarında H^+ iyon derişimi 10^{-12} M olan 200 mL NaOH çözeltisi hazırlayabilmek için kaç gram NaOH kullanılmalıdır?

(H=1 g/mol, O=16 g/mol, Na=23 g/mol)

? Toplam iyon derişimi 0,3 M Ca(OH)_2 çözeltisine su eklenerek çözelti hacmi 2 katına çıkarılırsa yeni oluşacak çözeltide oda koşullarında H^+ iyon derişimi kaç M olur?

(Ca(OH)_2 nin suda %100 iyonlaştığı varsayılacaktır)

2 mol KOH kullanılarak 2L suluçözelti hazırlanıyor.

KOH suda %100 iyonlaştığına göre bu çözelti hakkında

- I. OH^- iyon derişimi
- II. H^+ iyon derişimi
- III. Çözünen KOH'nin kütlesi

bilgilerinden hangileri kesinlikle hesaplanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
- D) II ve III E) I, II ve III

0,2 gram XOH kullanılarak oda koşullarında hazırlanan 500 mL çözeltide 10^{-12}M H^+ iyonu bulunmaktadır.

Buna göre X metalinin mol kütlesi kaç g/mol 'dür?

($\text{H}=1 \text{ g/mol}$, $\text{O}=16 \text{ g/mol}$)

Kütlece %28 KOH içeren çözeltiden 100ml alınıp üzerine su eklenerek hacmi 6L tamamlanıyor.

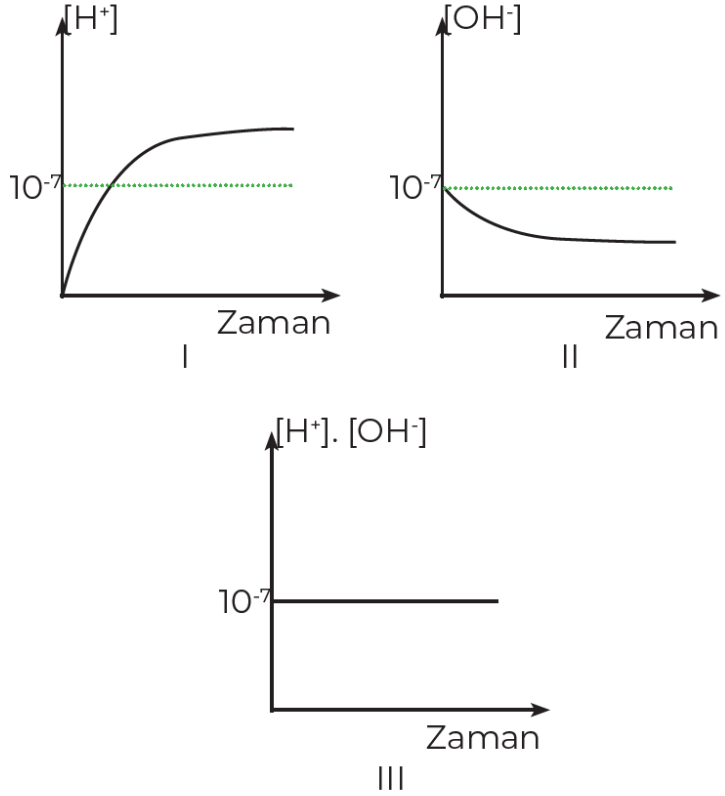
Oda şartlarında hazırlanan son çözeltideki H^+ derişimi $10^{-13}M$ olduğuna göre başlangıçtaki kütlece %28'lik çözeltinin yoğunluğu kaç g/ml'dir ?

(H=1 g/mol, O=16 g/mol, K=39 g/mol)

25°C'de bulunan su içerisinde bir miktar HCl çözülüyor.

Olay hakkında çizilen:

grafiklerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

? Suyun t gibi bir sıcaklıkta iyonlaşma sabiti (K_{su}) değerinin 10^{-12} olduğunu varsayalım.

Bu varsayıma göre bu sıcaklıkta %100 iyonlaşan H_3A asidinin 0,1 molü kullanılarak hazırlanan 600 mL sulu çözeltideki $[OH^-]$ iyonları derişimi kaç mol/L olurdu?

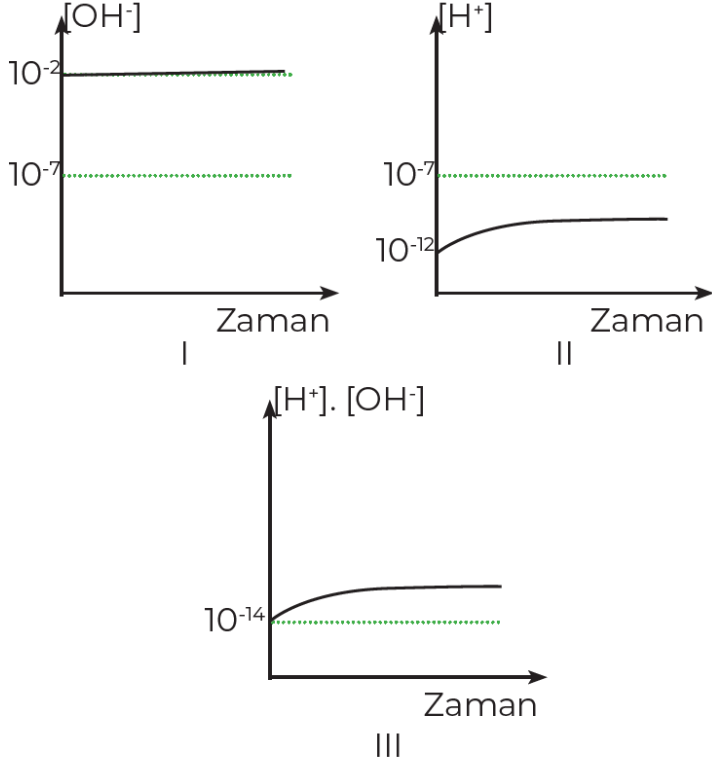
Oda koşullarında hazırlanan 0,01M
HCl çözeltisi ısıtılırsa:

- I. H^+ derişimi yaklaşık olarak 0,01 M olur.
- II. OH^- iyon derişimi artar.
- III. Suyun iyonlaşma sabiti artar.

ifadelerinden hangileri doğru olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

? Oda sıcaklığında hazırlanan 0,01 M KOH çözeltisinin ısıtılması ile ilgili olarak çizilen:

grafiklerinden hangileri doğrudur?

(KOH'nin her sıcaklıkta %100 iyonlaştığı varsayılacaktır)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 1 - SON -

pH VE pOH KAVRAMLARI

DİKKAT!!!

KONUNUN BU KISMI İÇİN TEMEL **LOGARİTMA** BİLGİSİ GEREKMEKTEDİR. EĞER LOGARİTMA BİLMİYORSAN ÖNCE AŞAĞIDAKİ KODU OKUTARAK LOGARİTMA VİDEOMU İZLEMELİSİN.

- ▶ Sulu çözeltide bulunan $[H^+]$ ve $[OH^-]$ değeri genellikle çok küçük sayılardır.
- ▶ Bu küçük sayısal değerlerle uğraşırken karşılaşılan işlem zorluğunu ortadan kaldırmak için kimyager Soren Sorensen üslü sayılar yerine $[H^+]$ ve $[OH^-]$ iyonu değişiminin negatif logaritmasının kullanılmasını önermiştir.
- ▶ $[H^+]$ 'nin negatif logaritmasına **pH**,
- ▶ $[OH^-]$ 'in negatif logaritmasına **pOH** denir.

$$[H^+] \cdot [OH^-] = 10^{-14}$$

$$-\log ([H^+] \cdot [OH^-]) = -\log 10^{-14}$$

$$-\log ([H^+]) + -\log ([OH^-]) = 14$$

$$pH + pOH = 14$$

DİKKAT!!!

Matematiksel olarak “p” ifadesi “negatif logaritma” anlamına gelir.

Bu anlamda pK_{su} değeri 14’tür.

DİKKAT!!!

K_{su} değeri sadece sıcaklık ile değiştiği için pH ile pOH'ın toplamı da sıcaklıkla değişkendir.

Sıcaklık arttıkça K_{su} 'da arttığı için pH+pOH toplamı azalır.

Sıcaklık değişmedikçe suda çözünen, asit, baz, tuz gibi maddeler sudaki pH + pOH = 14 toplamını değiştiremez.

ALİŞTIRMA

ÇÖZELTİ DERİŞİMİ (M)	FORMÜL	pH	pOH
0,01	HBr	?	?

ALİŞTIRMA

ÇÖZELTİ DERİŞİMİ (M)	FORMÜL	pH	pOH
?	H_2SO_4	?	10

ALİŞTIRMA

ÇÖZELTİ DERİŞİMİ (M)	FORMÜL	pH	pOH
0,1	Ca(OH)_2 (log2 değeri 0,3 alınacak)	?	?

ALİŞTIRMA

ÇÖZELTİ DERİŞİMİ (M)	FORMÜL	pH	pOH
0,01	MgCl_2	?	?

ALİŞTIRMA

ÇÖZELTİ DERİŞİMİ (M)	FORMÜL	pH	pOH
1	NaOH	?	?

Oda koşullarında hazırlanan asit ve baz çözeltilerine ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) $[\text{OH}^-] > [\text{H}^+]$ ise çözelti baziktir.
- B) $[\text{H}^+] > 10^{-7} \text{ M}$ ise çözelti asidiktir.
- C) $\text{pOH} > 7$ ise çözelti asidiktir.
- D) $[\text{H}^+] = [\text{OH}^-]$ ise çözelti nötr'dür.
- E) $\text{pH} > \text{pOH}$ ise çözelti asidiktir.

? Oda şartlarında hazırlanan $0,05 \text{ M H}_2\text{SO}_4$ çözeltisinin pH değeri aşağıdakilerden kaçtır?

24,4 gram $\text{Sr}(\text{OH})_2$ suda çözülerek 4 litre çözelti hazırlanıyor.

Bu çözeltinin pH ve pOH değeri sırasıyla kaçtır?
($\text{Sr}(\text{OH})_2$: 122)

- A) 13–1 B) 1–13 C) 2–12 D) 12–2 E) 10–4

Oda koşullarındaki $2 \cdot 10^{-3}$ molarlık HCl çözeltisine eşit hacimde su eklendiğinde pOH kaç olur?

- A) 3 B) 4 C) 7 D) 9 E) 11

? Oda şartlarında kuvvetli $M(OH)_3$ bazı ile hazırlanan 300 mL çözeltinin pH değeri 12 dir.

Buna göre çözelti hazırlanırken kaç mol $M(OH)_3$ kullanılmıştır?

? Kütlece %31,5'lük HNO_3 çözeltisinin yoğunluğu $1,2 \text{ g/mL}$ dir.

Bu çözeltiden 1 L eklenip, su eklenerek toplam hacmi 6L yapılırsa pH değeri kaç olur?
($\text{HNO}_3 = 63 \text{ g/mol}$)

? Oda koşullarında pH değeri 1 olan 1 L hacimli kuvvetli asit çözeltisinin pH değerini 3 yapabilmek için kaç L su eklenmesi gereklidir?

25 °C'ta $\text{pH}=11$ olan 100 mL NaOH çözeltisine sabit sıcaklıkta kaç mL saf su eklenirse son çözeltinin pH değeri 10 olur?

Oda şartlarında hazırlanan 40 mL 0,25 M HCl çözeltisinin üzerine su eklenerek çözelti hacmi 1L'ye tamamlanıyor.

Hazırlanan son çözeltinin pH değeri kaçtır?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4
- E) 5

? İki değerlikli kuvvetli bir asit olan X'ten 19,6 gram alınarak oda şartlarında 40 litre çözelti hazırlanıyor.

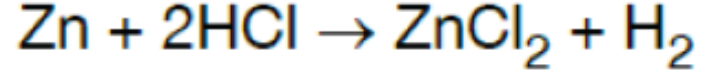
Hazırlanan çözeltinin pH değeri 2 olduğuna göre X'in mol kütlesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 49
- B) 98
- C) 147
- D) 196
- E) 244

? Oda koşullarında pH değeri 2 olan 100mL hacimli kuvvetli asit çözeltisine 100mL 0,03M derişimli HCl ekleniyor.

Bu çözeltiye su eklenerek hacmi 4 L yapılırsa pH değeri kaç olur?

(Sıcaklık sabit olup hiçbir kimyasal tepkime gerçekleşmemektedir)

Verilen tepkimede çinko üzerine 500 cm^3 HCl çözeltisi eklendiğinde açığa çıkan hidrojen gazı NK'da 5,6 litre hacim kaplamaktadır.

Buna göre, asidin pH değeri kaçtır?

- A) 0 B) 1 C) 2 D) 5 E) 7

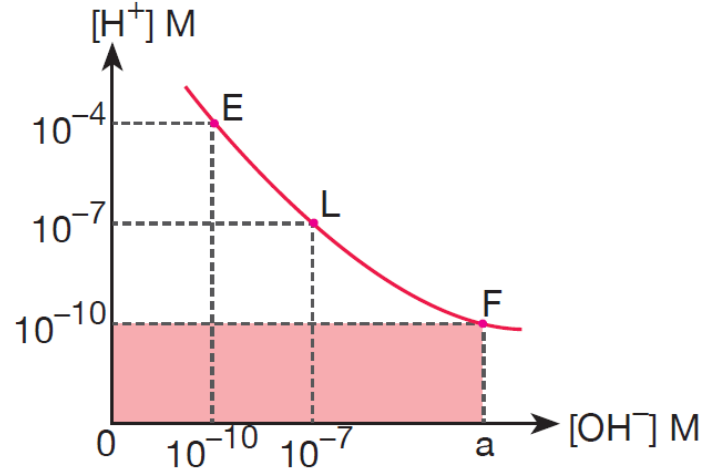

Oda şartlarında hazırlanan asit ve baz çözeltiler hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) $[H^+]$ derişimi $[OH^-]$ derişiminden büyükse çözelti baziktir.
- B) Bir çözeltide pOH değeri 1 ise OH^- derişimi 1M olur.
- C) 1 M H^+ iyonu içeren bir çözeltide pOH değeri 14'tür.
- D) $pH > pOH$ olan çözeltiler asidik çözeltilerdir.
- E) pH değeri 1 olan çözeltide 10^{-1} M H^+ iyonu vardır ve çözelti kuvvetli bazdır.

Benzer sorunun çıktığı yıl : 2011

Sulu çözeltilerin 25 °C'de H^+ ve OH^- molar derişimleri arasındaki ilişki grafikteki gibidir.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) $a = 1 \cdot 10^{-4}$ molardır.
- B) Grafikte taralı bölgenin alanı K_{su} 'ya eşittir.
- C) E noktasındaki çözelti asidiktir.
- D) F noktasındaki çözeltinin pOH değeri 4'tür.
- E) L noktasındaki pOH değeri F noktasındakinden küçüktür.

? Oda şartlarında hazırlanan bir çözeltide-
ki H^+ derişimi OH^- derişiminin 100 katına
eşittir.

Buna göre çözelti hakkında verilen:

- I. $pH = 2$ 'dir.
- II. Asidiktir.
- III. Su eklenirse pH değeri azalır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

Saf su ile ilgili:

- I. 25°C sıcaklıkta $\text{pH} = \text{pOH} = 7$ 'dir.
- II. 25°C sıcaklıkta $K_{\text{su}} = 1 \cdot 10^{-14}$ 'tür.
- III. İyonlaşma denklemi,
$$2\text{H}_2\text{O}(\text{s}) \rightleftharpoons \text{H}_3\text{O}^+_{(\text{suda})} + \text{OH}^-_{(\text{suda})}$$
 şeklindedir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

pH = 5 olan 5 L HCl çözeltisi ile 0,9 mg Ca elementi tam verimle tepkimeye giriyor.

Tepkime sonrası HCl çözeltisinin pH'si kaçtır? (Ca = 40)

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 2 - SON -

ASİT BAZ TANIMLARI

Arhenius Asit Baz Tanımı:

- Suda çözününce ortama H^+ iyonu veren maddeler asit OH^- iyonu veren maddeler bazdır.

Bronsted - Lowry Asit Baz Tanımı:

- Bu tanıma göre proton (H^+) veren maddeler asit, proton (H^+) alan maddeler bazdır.
- Asit-baz tepkimelerinde proton, asitten baza aktarılır.
- Proton veren asit konjuge bazına, proton alan baz konjuge asidine dönüşür;

- Asitlerin karşısında baz, bazların karşısında asit gibi davranan maddelere amfoter madde denir.

Tepkimesinde baz özelliği gösteren madde çifti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $\text{HPO}_4^{2-} - \text{H}_3\text{O}^+$
- B) $\text{PO}_4^{3-} - \text{H}_2\text{O}$
- C) $\text{H}_3\text{O}^+ - \text{H}_2\text{O}$
- D) $\text{PO}_4^{3-} - \text{H}_3\text{O}^+$
- E) $\text{PO}_4^{3-} - \text{HPO}_4^{2-}$

Tepkimesi ile ilgili:

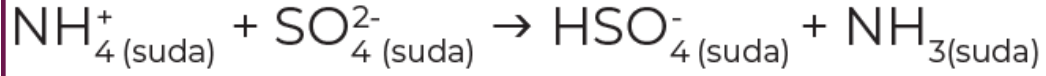
- I. HNO_2 ve HCN asit olarak etki eder.
- II. CN^{-} ve NO_2^{-} baz olarak etki eder.
- III. Denge halinde iken sisteme saf su eklenirse denge sabiti artar.

ifadelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

Bronsted - Lowry asit - baz tanımına göre,

tepkimesi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Tepkimede NH_4^+ asit gibi davranmıştır.
- B) HSO_4^- , SO_4^{2-} 'nin konjuge asididir.
- C) Tepkime da NH_3 ile NH_4^+ konjuge asit baz çiftidir.
- D) Tepkimede NH_3 ve SO_4^{2-} baz gibi davranmıştır.
- E) Tepkimede SO_4^{2-} iyonu, NH_4^+ iyonuna proton vermiştir.

Benzer sorunun çıktığı yıl : 2010, 2012

- $\text{HCOOH} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{H}_3\text{O}^+ + \text{HCOO}^-$
- $\text{C}_2\text{H}_5\text{NH}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{C}_2\text{H}_5\text{NH}_3^+ + \text{OH}^-$

tepkimelerine göre,

- I. H_2O amfoter özellik göstermiştir.
- II. $\text{C}_2\text{H}_5\text{NH}_2$ proton vermiştir.
- III. HCOOH ve HCOO^- konjüge asit – baz çiftidir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve III C) Yalnız III
D) Yalnız II E) Yalnız I

X maddesinin suda çözünmesi sonucunda oda koşullarında pH/pOH oranının 1'den büyük olduğu hesaplanmıştır.

Buna göre X maddesi ile ilgili

- I. Brönsted – Lowry'ye göre proton alıcısıdır.
- II. Su X maddesine karşı asit gibi davranmıştır.
- III. Sulu çözeltisi elektrolittir.

yargılardan hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve III C) Yalnız III
D) Yalnız II E) Yalnız I

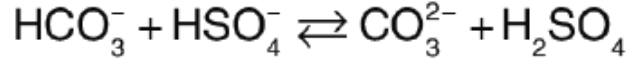
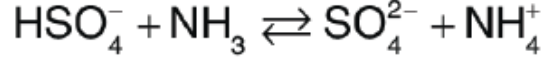
Yukarıda verilen denkleme göre,

- I. HCO_3^- ve CO_3^{2-} konjuge asit-baz çiftidir.
- II. CO_3^{2-} asidik özellik gösterir.
- III. NH_4^+ bazik özellik gösterir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

Brönsted-Lowry tanımına göre,

tepkimeleri için

- I. 1. tepkimede SO_4^{2-} iyonu NH_4^+ iyonuna proton vermiştir.
- II. HSO_4^- amfoter özellik gösterir.
- III. 2. tepkimede HCO_3^- , HSO_4^- 'e proton aktarmıştır.
- IV. 2. Tepkimede CO_3^{2-} proton bağlayıcı olarak davranır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) II ve III
- C) I, II ve IV
- D) II, III ve IV
- E) I, II, III ve IV

Asit veya bazın kuvveti suda iyonlaşma miktarına bağlıdır. İyonlaşma miktarı arttıkça asit veya bazında kuvveti artar.

- NaOH, suda çözündüğünde tamamen (%100) iyonlaştığı kabul edilen bir bazdır.
- HF, suda çözündüğünde kısmen iyonlaşan bir asittir.

Aynı şartlarda NaOH bazının ve HF asidinin eşit derişimli çözeltileri hazırlanıyor.

Çözünen maddeler ve çözeltilerle ilgili

- I. NaOH, Brönsted-Lowry bazı değildir.
- II. HF'nin eşlenik bazı H_2O ile tepki vermez.
- III. NaOH çözeltisinde OH^- anyonu, HF çözeltisinde ise F^- anyonu proton alıcısı olduğundan bazik özellik gösterir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

HIZ YAYINLARI AYT KİMYA SORU BANKASI TEST 80-82 ARASINI ÇÖZÜNÜZ

MODERN ATOM TEORİSİ
Atomun Kuantum Modeli

ORTA DÜZEY
TEST 2

7. X element atomunun temel hâl elektron dağılımında son orbitalin açısal momentum kuantum sayısı (l) 0 ve bu orbitalin baş kuantum sayısı (n) 3'tür.
Buna göre, bu element atomunun atom numarası en fazla kaç olabilir?
A) 11 B) 12 C) 13 D) 15 E) 18

8. Temel hâldedir bir atomun, enerji seviyesi en yüksek orbitalinde 1 elektron vardır. Bu elektronun baş kuantum sayısı (n) 3 ve açısal momentum kuantum sayısı (l) 0'dır.
Bu atoma ile ilgili,
I. 3s orbitalinde toplam 5 elektron bulunur.
II. En yüksek enerjiye sahip elektronun açısal momentum kuantum sayısı -1'dir.
III. Atomun açısal momentum kuantum sayısı 1'dir.
7 elektron vardır.
İfadelerinden hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) I, II ve III

9. Elektron dağılımı, $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^1 3d^5$ şeklinde olan Cr atomu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Değerlik orbitaleri 4s ve 3d'dir.
B) Temel hâldedir.
C) (+1) yüklü iyonunun elektron dağılımı $[Ar] 4s^1 3d^5$ şeklindedir.
D) 9 tam dolu orbital bulunur.
E) En yüksek enerji orbitali 3d'dir.

10. Bir orbitalin n + l değeri arttıkça orbitalin enerjisi artar. n + l değeri eşit olan orbitalerden n değeri büyük olan orbitalin enerjisi daha fazladır.
Buna göre, aşağıda verilen orbitalerden hangisinin enerjisi en yüksektir?
A) 3d B) 4f C) 6s D) 3p E) 6p

11. 3s¹ orbitali ile ilgili,
I. Baş kuantum sayısı (n) 3'tür.
II. Açısal momentum kuantum sayısı (l) 1'dir.
III. Sınır yüzey diyagramı

şeklinde gösterilir.
Yargılardan hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) I, II ve III

12. 31Ga element atomu ile ilgili,
I. Değerlik elektronları 4s ve 4p orbitallerinde bulunur.
II. (+3) yüklü iyonunun elektron dağılımı $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^2 3d^1$ şeklindedir.
III. Temel hâl elektron dağılımında en yüksek enerji orbitalinin açısal momentum kuantum sayısı (l) 2'dir.
Yargılardan hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9

ASİT - BAZ DENGESİ VİDEO - 3 - SON -

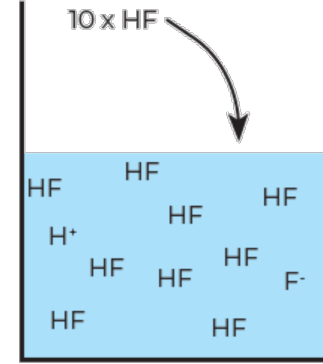
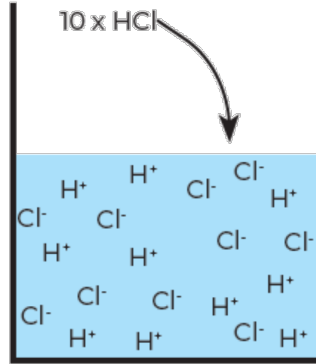
ASİT VE BAZLARIN KUVVETİ

- Suda çözüldüğünde %100 iyonlaştığı varsayılan asit-baza kuvvetli asit-baz denir.
- Kuvvetli asit-bazın suda tamamen iyonlaştığı varsayıldığı için çözünme tepkimeleri tek yönlü okla gösterilir.

- Suda kısmen iyonlaştığı varsayılan asit ve baza zayıf asit-baz denir.
- Zayıf asitlerin ve bazların kısmen iyonlaşması iyonlaşma denge sabiti ile ilgilidir. Suda kısmen iyonlaştıkları için çözünme tepkimeleri çift yönlü okla gösterilebilir.

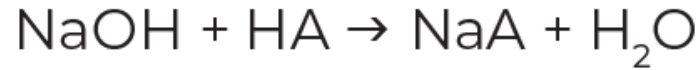
- Zayıf asit baz suda %100 iyonlaşmadığı için **eşit derişimli** kuvvetli aside göre daha az iyon içerir, elektriğı daha az iletir, pH değeri daha yüksek olur.
- Bunun yanında kuvvetli ve zayıf asidin başlangıç derişimi bilinmeden **sadece pH değerine veya iyon derişimine bakılarak kuvvetli veya zayıf olduğuna karar verilemez** çünkü kuvvetlilik içerdiği iyon derişimi değil çözdüğümüz maddenin % kaçının iyonlaştığıdır.

1 M HA → PH = 2 ZAYIF ASİT

10^{-5} M HB → pH = 5 KUVVETLİ ASİT

- Yine kuvvetlilik suda ne kadar çözündüğü ile ilgili bir durum değildir, suda çözünen kısmının %kaçının iyonlaştığı ile ilgilidir, suda çok veya az çözünmesi asitlik kuvveti açısından önemli değildir.

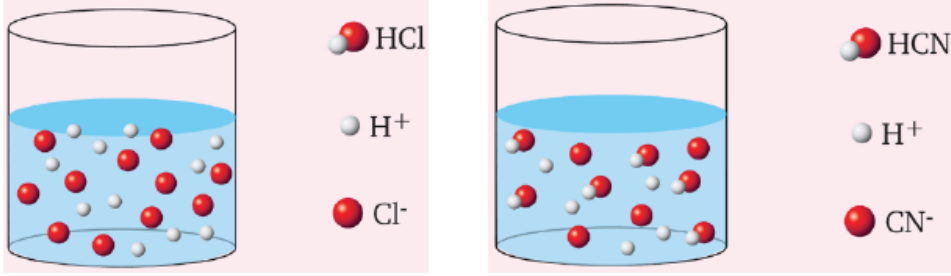
- Asitliğin veya bazlığın zayıflığı kimyasal tepkime için de önemli değildir. Kimyasal tepkimelerde maddeleri mollerine göre harcarız. Örneğin:

Tepkimesinde 1 mol NaOH'nin tamamının harcanması için 1 mol HA gerklidir. Bu HA'nın kuvvetli veya zayıf olması, suda çözünmüş olması, katı veya sıvı olması durumu değiştirmez. Tepkime kuralları gereği 1 mol NaOH yi tamamen harcamak istiyorsak en az 1 mol HA gereklidir. Dolayısıyla **eşit hacim, derişim ve tesir değerliğine sahip kuvvetli ve zayıf asit eşit miktarda baz ile nötrleşir.**

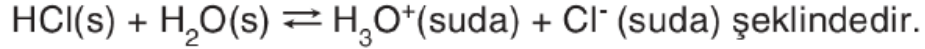
- Tepkime hızı, tepkime sırasında ve sonrasında pH değişimi kuvvetliliğe göre değişebilir ancak tepkimede harcanan miktarın kuvvetli veya zayıf olması ile ilgisi yoktur.

HCl ve HCN asitlerinin suda iyonlaşmaları aşağıdaki görsellerde verilmiştir.

Buna göre asitlerle ilgili

I. HCl' ün iyonlaşma tepkimesi,

II. HCN suda tamamen iyonlarına ayrıışmıştır.

III. HCl'nin sulu çözeltisinin elektriksel iletkenliği HCN'den daha iyidir.

hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) I, II ve III

Tek değerlikli oldukları bilinen 0,001 M'lık X, Y ve Z çözeltilerinin oda sıcaklığından ölçülen pH değerleri tablodaki gibidir.

Çözelti	pH değeri
X	5
Y	9
Z	3

Buna göre X, Y ve Z maddeleri için aşağıdaki sınıflandırmalardan hangisi doğrudur?

	X	Y	Z
A)	Kuvvetli asit	Kuvvetli baz	Kuvvetli asit
B)	Kuvvetli asit	Zayıf baz	Zayıf asit
C)	Zayıf asit	Kuvvetli baz	Zayıf asit
D)	Zayıf asit	Zayıf baz	Kuvvetli asit
E)	Kuvvetli asit	Zayıf baz	Kuvvetli asit

Oda koşullarında 0,1M derişimli X, Y ve Z çözeltilerinin pH'leri sırası ile 1, 2 ve 13 olduğuna göre,

- I. X, kuvvetli asittir.
- II. Y, %100 iyonlaşabilir.
- III. Z, kuvvetli bazdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Oda koşullarında X, Y ve Z maddelerinin 0,1 molarlık sulu çözeltileri için aşağıdaki bilgiler veriliyor.

- Biri kuvvetli, diğerleri zayıftır.
- Biri baz diğerleri asittir.
- İyonlaşma yüzdesi en fazla olan Y' dir.
- pH değeri en fazla olan Z'dir.

Buna göre bu maddelerin sınıflandırılması aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	<u>X</u>	<u>Y</u>	<u>Z</u>
A)	Zayıf asit	Kuvvetli asit	Zayıf baz
B)	Kuvvetli asit	Zayıf baz	Zayıf asit
C)	Zayıf baz	Kuvvetli asit	Kuvvetli asit
D)	Zayıf asit	Zayıf asit	Kuvvetli baz
E)	Zayıf asit	Kuvvetli baz	Zayıf baz

Bazı asitlerin 0,1 M'lık çözeltilerinin iyonlaşma yüzdeleri tabloda verilmiştir.

Asit	X	Y	Z
İyonlaşma yüzdesi	%1	%6	%4

Buna göre asitlik kuvvetleri arasındaki ilişki aşağıdaki-lerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) $X > Y > Z$
- B) $Y > Z > X$
- C) $Z > X > Y$
- D) $X > Z > Y$
- E) $Z > Y > X$

? Eşit hacim ve derişimdeki HCN zayıf asidi ve HBr kuvvetli asidi hakkında:

- I. pH değerleri.
- II. Nötrleştirebilecekleri NaOH kütleleri
- III. İyonlaşma yüzdeleri

niceliklerinden hangileri aynıdır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

PERİYODİK SİSTEMDE ASİTLİK - BAZLIK

SIK KULLANILAN ZAYIF ASİT - BAZLAR

- Karşımıza sık çıkan zayıf asitler; $-\text{COOH}$, HCN , HF , H_2CO_3 , HNO_2 , H_3PO_4 .
- Karşımıza sık çıkan zayıf baz; NH_3 ,

ASİT GİBİ DAVRANAN KATYONLAR

- Zayıf bazların eşlenik katyonları (NH_4^+) ile çapları küçük, yükleri büyük olan Fe^{3+} , Cr^{3+} , Cu^{2+} gibi katyonlar asidik özellik gösterir.

Asit Gibi Davranan Katyonlar

	Katyon
Zayıf bazların eşlenik asidi	NH_4^+
Çapı küçük yükü büyük katyonlar	Fe^{3+} , Cr^{3+} , Cu^{2+} , Al^{3+}

BAZ GİBİ DAVRANAN ANYONLAR

Zayıf asitlerin eşlenik anyonları (F^- , CN^- , vs...) su ile tepkimelerinde proton alıcısı olarak davrandıkları için bazik özellik gösterir.

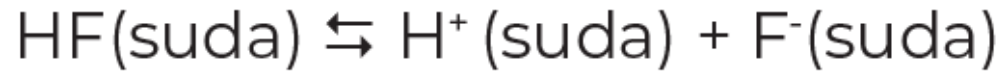
Baz Gibi Davranan Anyonlar

	Anyon
Zayıf asitlerin eşlenik bazı	CN^- , F^- , NO_2^- , CH_3COO^- , CO_3^{2-} , PO_4^{3-}

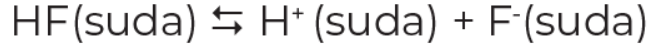
Bir asit ne kadar zayıf ise konjuge bazı o kadar kuvvetlidir

ZAYIF ASİT - BAZLARDA DENGİ

- Zayıf asit bazlar suda %100 iyonlaşmadıkları için denge kurduklarından bahsetmiştik:

- Zayıf asit bazlarda bu dengeyi **sağa kaydırarak her şey iyonlaşma %'sini artırır.**

- ▶ Örneğin yukarıdaki dengeye KF tuzu eklenirse F iyon derişimi artacağı için denge sola kayar ve HF nin iyonlaşma yüzdesi azalır.
- ▶ NaOH eklenirse H^+ ile tepkime verip H^+ derişimini azaltacağı için denge sağa kayar ve HF nin iyonlaşma %si artar.
- ▶ Dengeye **su eklediğimizde** tüm maddelerin erişimi azalır ancak ürünlerde daha fazla çözelti olduğu için ürünlerde derişim daha çok azalır bu da dengeyi sağa kaydırır yani **iyonlaşma yüzdesini arttırır**.
- ▶ Bu dengelerin denge sabitleri asitler için K_a , bazlar için K_b ile ifade edilir.
- ▶ İyonlaşma %'si ile K_a veya K_b karıştırılmamalıdır; Denge sabiti (K_a , K_b) sadece sıcaklıkla değişir.

 Zayıf HX asidinin oda sıcaklığında hazırlanan 0,2 M'lık sulu çözeltisine sabit sıcaklıkta saf su eklendiğinde;

- I. İyonlaşma miktarı artar.
- II. Elektriksel iletkenliği artar.
- III. Çözeltinin pOH değeri azalır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

0,1M HF zayıf asit çözeltisine bir miktar KF tuzu sabit sıcaklıkta ekleniyor.

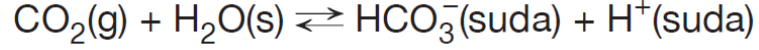
Buna göre,

- I. Çözeltinin pH'si yükselir.
- II. Asidin iyonlaşma yüzdesi artar.
- III. HF'nin asitlik denge sabiti büyür.

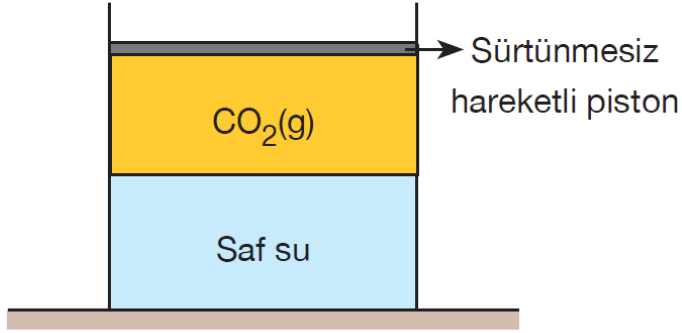
yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) II ve III C) I ve III
D) I ve II E) Yalnız I

Saf su bulunan şekildeki kaba bir miktar $\text{CO}_2(\text{g})$ eklendiğinde kapt,

tepkimesi gerçekleşiyor ve sistem dengeye ulaşıyor.

Buna göre bu sisteme ilişkin,

- I. CO_2 gazı asidiktir.
- II. Piston üzerine ağırlık konulursa aynı sıcaklıkta pH değeri azalır.
- III. Piston yukarı çekilirse denge girenler lehine bozulur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Numaralandırılmış iyonlardan hangileri sulu çözeltilerinde bazik özellik gösterir?

A) I ve II

B) II ve III

C) III ve IV

D) I, II ve IV

E) I, II, III ve IV

HCN zayıf asidinin sudaki çözeltisi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) $\text{HCN} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{H}_3\text{O}^+ + \text{CN}^-$ denklemine göre iyonlaşır.

B) $K_a = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+][\text{CN}^-]}{[\text{HCN}]}$ şeklindedir.

C) K_a değeri sıcaklıkla değişmez.

D) H_2O , baz olarak davranır.

E) CN^- , asidin konjuge bazıdır.

HX zayıf asidinin suda iyonlaşma dengesi endotermiktir.

HX asidinin sulu çözeltisinin sıcaklığı artırılır ise,

- I. K_a değeri
- II. İyonlaşma yüzdesi
- III. Elektrik iletkenliği

niceliklerinden hangileri artar?

(Buharlaşma ihmal edilecektir.)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) II ve III E) I, II ve III

Zayıf asitler ve zayıf bazların ortak özellikleri ile ilgili

- I. Turnusol kağıdına etki ederler.
- II. Elektrik iletkenlikleri düşüktür.
- III. Suda % 100 iyonlaşmazlar.
- IV. Amfoter metaller ile tepkime verirler.

yargılarından hangileri doğrudur?

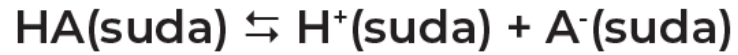
- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
- D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 4 - SON -

ZAYIF ASİT - BAZLARDA pH HESAPLAMASI

Zayıf asit - bazlar suda tam olarak iyonlaşmadığı için suyun içerisinde moleküler çözünen kısım ile iyonik çözünen kısım arasında bir sulu çözelti dengesi oluşur:

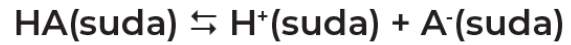

Burada dikkat edilmesi gereken dengenin her iki tarafı da çözeltidir bu nedenle tepkimenin denge sabiti yazılacak olursa:

$$K_a = \frac{[\text{H}^+].[\text{A}^-]}{[\text{HA}]}$$

Şeklinde yazılır.

Bu dengede işlem yaparken elimizde X M derişime sahip HA almış olalım bununda bir kısmı örneğın Y M kadarı iyonlaşmış olsun:

Başl	X		
İyonl.	-Y	+Y	+Y
Denge (X -Y)	Y	Y	

Zayıf asidin kuvvetli asitten en önemli farkı az iyonlaşıyor olmasıydı yani $X \gg Y$ olacaktır, bu nedenle bu denge hesabında Y daima(li-se düzeyi için) ihmal edilir.

Yani denge hesabı yapılırken:

$$K_a = \frac{Y \cdot Y}{X}$$

şeklinde işlem yapılır.

Zayıf bazlar için yapılan işlem de tamamen aynısıdır.

HA asidi ile hazırlanan 0,01 M çözelti-
nin oda koşullarındaki pH değeri ve
iyonlaşma yüzdesini hesaplayınız.

(HA için $K_a = 10^{-6}$)

Bir değerli zayıf asidin 0,01 M çözeltisindeki iyonlaşma yüzdesinin %0,01 olduğu biliniyor.

Buna göre bu asidin aynı sıcaklıktaki asitlik sabiti (K_a) ve pH değeri kaçtır?

HCN asidinin 25°C asitlik sabiti $4,9 \cdot 10^{-10}$ dur.

Buna göre 0,1 M HCN çözeltisinin pH değeri kaçtır?

(log7=0,8 alınız)

- A) 4,2 B) 5,2 C) 6,8 D) 7 E) 7,8

Oda şartlarında hazırlanan 0,02 M'lık HA çözeltisinin toplam iyon derişimi $2 \cdot 10^{-5}$ M' dır.

Buna göre

- I. HA zayıf elektrolittir.
- II. Çözeltinin pOH değeri 9'dur.
- III. HA için K_a değeri $5 \cdot 10^{-7}$ ' dir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

HCN asidinin 25°C sıcaklıktaki asitlik sabiti $4,9 \cdot 10^{-10}$ dur.
 $1 \cdot 10^{-3}$ molarlık HCN asidinin iyonlaşma %'si kaçtır?

- A) 0,05 B) 0,07 C) 0,09 D) 0,11 E) 0,13

Baz	Bazlık sabiti
XOH	$3,2 \cdot 10^{-8}$
YOH	$2,4 \cdot 10^{-4}$

Yukarıdaki tabloda verilen bazlar ile ilgili

- I. İkisi de zayıf bazdır.
- II. XO₂H bazı, YO₂H bazından daha zayıftır.
- III. Eşit derişimli çözeltilerinde iyonlaşma yüzdeleri eşittir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

0,1M HA asidinin pH'si 4 tür.

Bu asidin:

- a. iyonlaşma %si
- b. Ka değerini
- c. pH değeri
- d. iyonlaşma %si
- e. H^+ iyon derişimi

hesaplayalım.

Elde ettiğimiz sonuçları karşılaştırarak, su eklemenin zayıf asit üzerindeki etkisini inceleyelim.

HOCl asidinin iyonlaşma sabiti $K_a = 4 \cdot 10^{-8}$ dir.

Buna göre bu asidin 10^{-2} M'lik ve 10^{-4} M'lik çözeltilerinin:

- I. pH değeri
- II. İyonlaşma sabiti
- III. İyonlaşma % si

Niceliklerinden hangileri eşittir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
- D) II ve III E) I, II ve III

Oda koşullarında hazırlanan HF'nin sulu çözeltisi ile ilgili,

- I. HF suda iyi çözünür.
- II. Su ile hidrojen bağı yaparak çözünür.
- III. Çözeltinin derişimi H^+ iyonu derişiminden büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

(HF zayıf asittir.)

- A) I, II ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

Eşit hacim ve derişimli HCl ve CH_3COOH 'ın oda koşullarındaki sulu çözeltileri için,

- I. pH değerleri,
- II. nötrleşmeleri için gereken NaOH miktarları,
- III. elektrik iletkenlikleri

niceliklerinden hangileri eşittir?

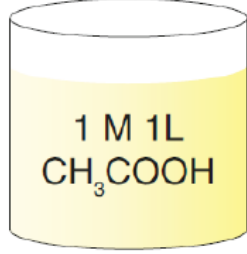
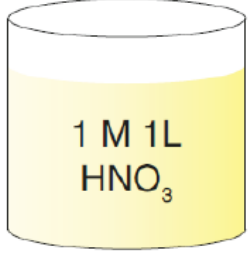
- A) I, II ve III B) I ve III C) I ve II
D) Yalnız II E) Yalnız I

Oda koşullarında X, Y ve Z maddelerinin 0,1 molarlık sulu çözeltileri için aşağıdaki bilgiler veriliyor.

- Biri kuvvetli, diğerleri zayıftır.
- Biri baz diğerleri asittir.
- İyonlaşma yüzdesi en fazla olan Y' dir.
- pH değeri en fazla olan Z'dir.

Buna göre bu maddelerin sınıflandırılması aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	X	Y	Z
A)	Zayıf asit	Kuvvetli asit	Zayıf baz
B)	Kuvvetli asit	Zayıf baz	Zayıf asit
C)	Zayıf baz	Kuvvetli asit	Kuvvetli asit
D)	Zayıf asit	Zayıf asit	Kuvvetli baz
E)	Zayıf asit	Kuvvetli baz	Zayıf baz

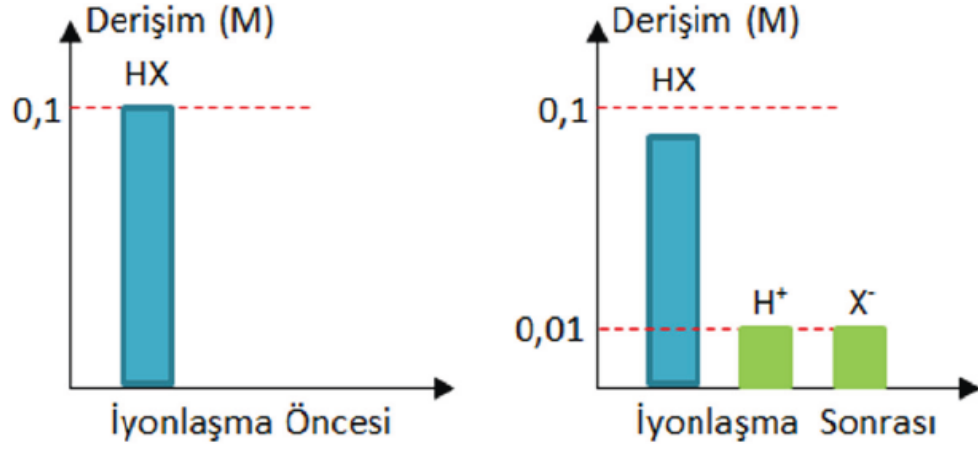
Yukarıda özdeş kaplarda 1'er molar, 1'er litrelik HNO_3 ve CH_3COOH asitlerinin sulu çözeltileri oda koşullarında hazırlanıyor. Kaplara sabit sıcaklıkta birer litre su ekleniyor.

Buna göre,

- I. Her iki asidin iyonlaşma yüzdesi artar.
- II. Her iki kapta da pH yükselir.
- III. H^+ iyonu derişimi her iki kapta da yarıya düşer.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
D) I ve II E) II ve III

HX asitinin oda sıcaklığında hazırlanan sulu çözeltisine ait iyonlaşma miktarını gösteren grafikler yukarıda verilmiştir.

Buna göre

- I. HX zayıf asittir.
- II. İyonlaşma sabiti $K_a = 1 \cdot 10^{-3}$ olur.
- III. Çözeltinin pH değeri 2'dir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

Asitlik kuvveti ile ilgili olarak verilen:

- I. Kuvvetli asitler suda tam olarak iyonlarına ayrışır.
- II. Zayıf asitler suda tam olarak iyonlarına ayrılmaz.
- III. Halojenlerin hidrojenli bileşiklerinde (HF, HCl, HBr, HI) asitlik kuvveti yukarıdan aşağıya doğru artar.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

HF'nin sulu çözeltisi hakkında verilen aşağıdaki ifadelerinden hangisi yanlıştır?

(HF için $K_a = 6 \cdot 10^{-4}$)

- A) K_a değeri $[H^+].[F^-]/[HF]$ bağıntısı ile hesaplanır.
- B) Suda $HF(\text{suda}) \rightleftharpoons H^+(\text{suda}) + F^-(\text{suda})$ denklemine göre iyonlaşır.
- C) F^- yonu HF asidinin konjuge bazıdır.
- D) HF'nin sulu çözeltisine NaF eklenirse K_a değeri azalır.
- E) K_a değeri sıcaklıkla değişir.

Tek değerlikli asitlerden HA, HB ve HC bileşiklerinin bağ enerjileri ve K_a değerleri :

Bileşik	Bağ Enerjisi (kJ/mol)	K_a
HX	552	$6 \cdot 10^{-4}$
HY	420	$1 \cdot 10^7$
HZ	360	$1 \cdot 10^8$

şeklinde veriliyor.

Buna göre bu bileşikler hakkında verilen aşağıdaki ifadelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Asitlik kuvveti en fazla olan HZ'dir.
- B) pK_a değeri en fazla olan HX'tir.
- C) Bağ enerjisi arttıkça bileşiklerin asitliği azalır.
- D) X, Y ve Z halojen atomu ise atom numarası en büyük olanı X'tir.
- E) Y ve Z suda %100'e yakın iyonlaşır.

Benzer sorunun çıktığı yıl : 2011

HX asidi ile hazırlanan 1M'lik çözeltide HX'in iyonlaşma yüzdesi aşağıdakilerden hangisidir?

(HX için $K_a = 1,6 \cdot 10^{-5}$)

- A) 0,004
- B) 0,016
- C) 0,4
- D) $1,6 \cdot 10^{-3}$
- E) $1,6 \cdot 10^{-5}$

Benzer sorunun çıktığı yıl : 2011

HIZ YAYINLARI AYT KİMYA SORU BANKASI TEST 83-85 ARASINI ÇÖZÜNÜZ

MODERN ATOM TEORİSİ
Atomun Kuantum Modeli

ORTA DÜZEY
TEST 2

7. X element atomunun temel hâli elektron dağılımında son orbitalin açısal momentum kuantum sayısı (l) 0 ve bu orbitalin baş kuantum sayısı (n) 3'tür.
Buna göre, bu element atomunun atom numarası en fazla kaç olabilir?
A) 11 B) 12 C) 13 D) 15 E) 18

8. Temel hâldedir bir atomun, enerji seviyesi en yüksek orbitalinde 1 elektron vardır. Bu elektronun baş kuantum sayısı (n) 3 ve açısal momentum kuantum sayısı (l) 0'dır.
Bu atoma ile ilgili,
I. 3s orbitalinde toplam 5 elektron bulunur.
II. En yüksek enerjiye sahip elektronun açısal momentum kuantum sayısı -1'dir.
III. Atomun açısal momentum kuantum sayısı 1'dir.
7 elektron vardır.
İfadelerinden hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) I, II ve III

9. Elektron dağılımı,
 $1s^2 2s^2 2p^3 3s^2 3p^6 4s^1 3d^5$
şeklinde olan Cr atomu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Değerlik orbitaleri 4s ve 3d'dir.
B) Temel hâldedir.
C) (+1) yüklü iyonunun elektron dağılımı $[Ar] 4s^1 3d^5$ şeklindedir.
D) 9 tam dolu orbital bulunur.
E) En yüksek enerji orbitali 3d'dir.

10. Bir orbitalin $n + l$ değeri arttıkça orbitalin enerjisi artar. $n + l$ değeri eşit olan orbitalerden n değeri büyük olan orbitalin enerjisi daha fazladır.
Buna göre, aşağıda verilen orbitalerden hangisinin enerjisi en yüksektir?
A) 3d B) 4f C) 6s D) 3p E) 6p

11. 3s¹ orbitali ile ilgili,
I. Baş kuantum sayısı (n) 3'tür.
II. Açısal momentum kuantum sayısı (l) 1'dir.
III. Sınır yüzey diyagramı

geçinde gösterilir.
I ve II doğru, III yanlış
I ve III doğru, II yanlış
II ve III doğru, I yanlış
I, II ve III doğru
A) I ve II B) I ve III C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

12. 31Ga element atomu ile ilgili,
I. Değerlik elektronları 4s ve 4p orbitallerinde bulunur.
II. (+3) yüklü iyonunun elektron dağılımı $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4 4s^2 3d^1$ şeklindedir.
III. Temel hâli elektron dağılımında en yüksek enerji orbitalinin açısal momentum kuantum sayısı (l) 2'dir.
Yargılardan hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9

ASİT - BAZ DENGESİ VİDEO - 5 - SON -

TUZLARIN ASİT-BAZ ÖZELLİĞİ

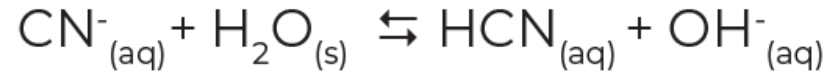
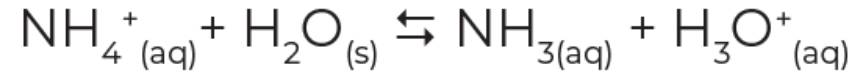
- ▶ Asit ve bazların tepkimesinden oluşan iyonik bileşiklere tuz denir.

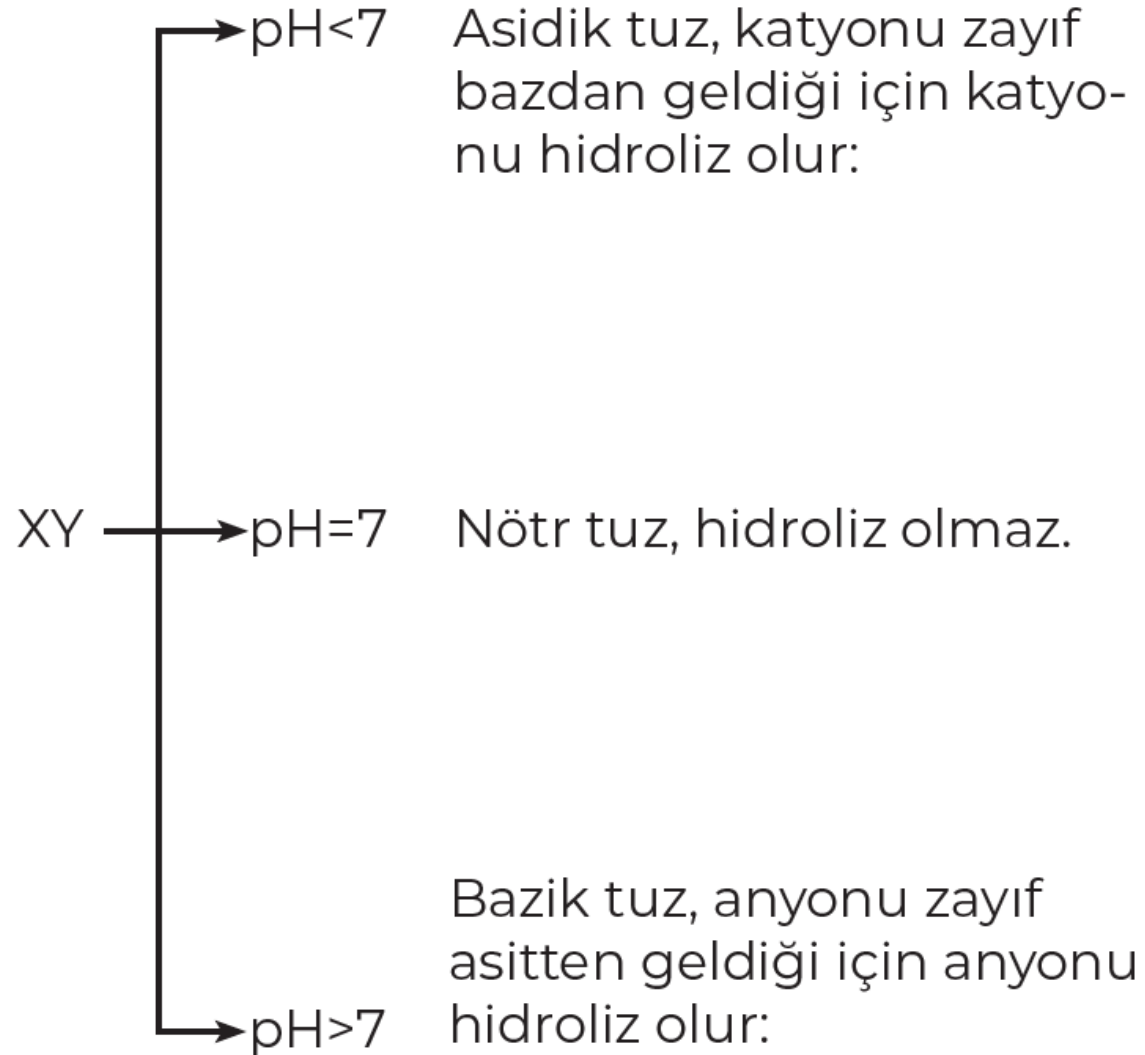
Kuvvetli Asit + Kuvvetli Baz → Nötr Tuz

Kuvvetli Asit + Zayıf Baz → Asidik Tuz

Zayıf Asit + Kuvvetli Baz → Bazik Tuz

- ▶ NH_4NO_3 asidik bir tuzdur. Kuvvetli bir asit olan HNO_3 ve zayıf bir baz olan NH_3 'ten oluşur.
- ▶ Kuvvetli bir baz olan NaOH ve zayıf bir asit olan HCN 'nin tepkimesinden oluşan NaCN bileşiği bazik bir tuzdur.
- ▶ Asidik veya bazik tuzların zayıftan gelen iyonları su ile denge oluşturur.
- ▶ Bu tuzların zayıftan gelen iyonlarının su ile oluşturduğu dengeye **hidroliz** denir.

Kuvvetli bir asit ile zayıf bir bazdan oluşan tuzlar suda çözündüğünde çözelti asidik olur. Bu tür tuzlar asidik tuzlardır.

Buna göre aşağıda verilen asit /baz çiftlerinden hangisinde oluşan tuz asidiktir?

- A) HCl-NaOH
- B) $\text{HNO}_3\text{-KOH}$
- C) HCl-NH_3
- D) NaOH-NH_3
- E) $\text{CH}_3\text{COOH-KOH}$

KF tuzu ile ilgili

- I. Sulu çözeltisi mavi turnusolü kırmızıya çevirir.
- II. Tuzun yapısında bulunan K^+ iyonu suda
- $$K^+(\text{suda}) + H_2O \rightleftharpoons KH(\text{suda}) + OH^- \text{ dengesiini oluşturur.}$$
- III. Erimiş hali ve sulu çözeltisi elektrolittir.

yargılarından hangileri doğrudur?

(KOH: Kuvvetli baz, HF: Zayıf asit)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) II ve III E) I, II ve III

NH_4Cl , KCN ve NaNO_3 tuzlarının 0,1 M'lik çözeltileri hazırlanıyor.

NH_4Cl , KCN ve NaNO_3 tuzları ve çözeltileriyle ilgili olarak

- I. NH_4^+ iyonunun hidrolizi çözeltiyi asidik yapar.
- II. CN^- iyonu hidroliz olur ve OH^- oluşur.
- III. NaNO_3 tuzunun katyonu kuvvetli bazdan, anyonu zayıf asitten oluşur.
- IV. Çözeltilerin pH değerleri arasında $\text{KCN} > \text{NaNO}_3 > \text{NH}_4\text{Cl}$ ilişkisi vardır.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız III B) II ve III C) I, II ve III
D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

Formül	Derişim	pH
XOH	0,1	12
HA	0,1	1
HB	0,1	2
YOH	0,1	13

Yukarıda bazı maddelerin derişimleri ile pH leri eşleştirilmiştir.

Buna göre bu maddeler kullanılarak elde edilen:

- I. XA : Asidik Tuz
- II. YA: Nötr Tuz
- III. YB: Bazik Tuz

Tuzlarından hangisinin özelliği doğru olarak verilmiştir?

- A) Yalnız I B)Yalnız III C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Tuzun formülü	pH
XY	5
ZY	7

Yukarıda eşit derişimle hazırlanan bazı tuz çözeltilerinin pH değerleri verilmiştir.

Buna göre bu tuzları oluşturan asit ve bazlar hakkında verilen,

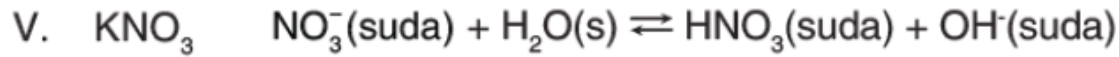
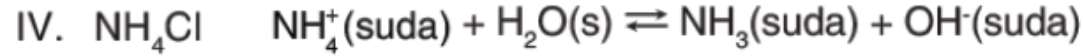
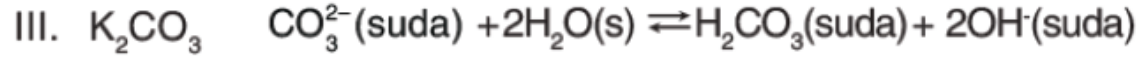
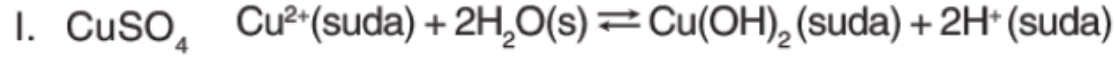
- I. XOH zayıf bazdır.
- II. HY zayıf asittir.
- III. ZT çözeltisinde $\text{pH} > 7$ ise HT zayıf asittir.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve III
- D) II ve III E) I, II ve III

Aşağıda bazı tuzların sulu çözeltilerinde gerçekleşebilecek hidroliz tepkimeleri verilmiştir.

Tuz adı Hidroliz Tepkimesi

Numaralandırılmış bu tepkimelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) III ve IV C) I, II ve III
D) I, II, IV ve V E) I, II, III, IV ve V

Asit ve bazların tepkimesinden oluşan iyonik bileşiklere **tuz** denir. Tuzlar çeşitli şekillerde oluşabilir.

Tuzlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Kuvvetli bir asit ile kuvvetli bir bazın tepkimesi sonucu oluşan tuz nötrdür.
- B) Kuvvetli bir asit ile zayıf bir bazın tepkimesi sonucu oluşan tuz asidik özellik gösterir.
- C) Asidik tuzların sulu çözeltilerinin pH'ı 7' den küçüktür.
- D) Bazik tuzların anyonu su ile tepkime vererek OH^- iyonu oluşturur.
- E) Asidik tuzların hidrolizi sonucunda H_3O^+ derişimi azalır.

Tuzlar suda çözüldüklerinde kendilerini oluşturan anyon ve katyon gruplarına ayrışarak iyonlaşırlar. Tuz yapısında yer alan iyonlardan herhangi birinin su ile tepkimeye girerek ortamı asidik veya bazik yapması olayına hidroliz adı verilmektedir. Her tuz hidroliz olmaz.

Buna göre seçeneklerde verilen tuzlardan hangisinin hidrolize uğrayan kısmı doğru olarak verilmiştir?

	<u>Tuz</u>	<u>Hidrolize uğrayan iyon</u>
A)	NH_4Cl	Cl^-
B)	KNO_3	NO_3^-
C)	NaF	F^-
D)	Li_2SO_4	SO_4^{2-}
E)	$\text{Ca}(\text{CH}_3\text{COO})_2$	Ca^{2+}

- ? Bir bileşik hakkında:
- Sulu çözeltisi iletkenidir.
 - Anyonu sudan H^+ kopararak denge tepkimesi oluşturmaktadır.

Bilgileri veriliyor.

Buna göre bu bileşik aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) NH_4Cl
- B) $NaNO_3$
- C) $C_6H_{12}O_6$
- D) KF
- E) NH_4I

Kuvvetli asit ve zayıf baz tepkimesinden oluşan iyonik bileşiklere "asidik tuz" denir.

Kuvvetli baz ve zayıf asit tepkimesinden oluşan iyonik bileşiklere "bazik tuz" denir.

Verilen bilgilere göre

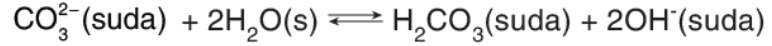
NaOH ile CO_2 : X tuzu

NH_3 ile HCl : Y tuzu

madde çiftlerinin oluşturacağı X ve Y tuzları ve bu tuzların sulu çözeltileri ile ilgili olarak

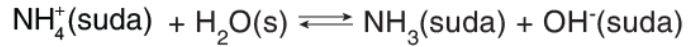
I. X bazik, Y asidik tuzdur.

II. X tuzunun anyonunun hidroliz tepkimesi

şeklindedir.

III. Y tuzunun sulu çözeltisi için

dengesi vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

I. CN^-

II. NO_2^-

III. NH_4^+

IV. Cu^{2+}

Yukarıdaki iyonlardan hangileri su ile etkileştiğinde ortamı asidik yapar?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

Tuzlar genellikle asit ve baz etkileşmesi sonrasında oluşurlar.

- Kuvvetli asit + Kuvvetli baz $\longrightarrow$ Nötr tuz.
- Kuvvetli asit + Zayıf baz $\longrightarrow$ Asidik tuz.
- Zayıf asit + Kuvvetli baz $\longrightarrow$ Bazik tuz.

Verilen bilgiye göre,

- KNO_3
- NaF
- $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$

tuzlarının asidik, bazik ve nötr olarak sınıflandırılması hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

	<u>KNO_3</u>	<u>NaF</u>	<u>$(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$</u>
A)	Asidik	Bazik	Nötr
B)	Nötr	Bazik	Asidik
C)	Nötr	Asidik	Bazik
D)	Bazik	Asidik	Nötr
E)	Asidik	Nötr	Bazik

- I. KNO_3
- II. NH_4CN
- III. CH_3COONa

Yukarıda verilen tuzlardan hangileri hidroliz olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) II ve III E) I, II ve III

Tuz çözeltileri için verilen:

- I. Tuz çözeltisinde $\text{pH} = 7$ ise tuzun katyonu ve anyonu kuvvetli asit-bazlardan gelmektedir.
- II. Tuz çözeltisinde $\text{pH} < 7$ ise tuzun anyonu kuvvetli asitten gelmektedir.
- III. Tuz çözeltisinde $\text{pH} > 7$ ise tuzun anyonu kuvvetli bazdan gelmektedir.

İfadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 6 - SON -

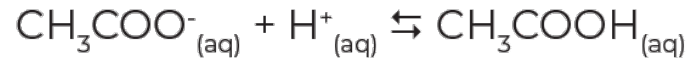
TAMPON ÇÖZELTİLER

- ▶ Az miktarda asit ya da baz eklendiğinde ortamın pH değerinin değişmesine direnç gösteren çözeltilere **tampon çözeltiler** denir
- ▶ Tampon çözeltiler zayıf eşlenik asit-baz çözeltilerinden oluşur.

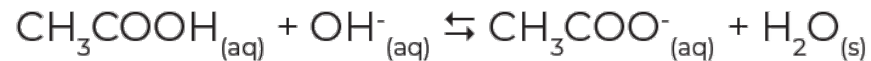
- ▶ Tampon çözeltilere asetik asit ve eşlenik bazı olan, asetat iyonu içeren çözelti örnek verilebilir. Bu çözelti asetik asit (CH_3COOH) ve sodyum asetatın (CH_3COONa) uygun miktarlarının suda çözünmesi ile elde edilir.
- ▶ Sodyum asetat bir tuzdur ve suda aşağıdaki şekilde iyonlaşarak asetat iyonu oluşturur.

- ▶ Asetik asit ve asetat iyonundan oluşan çözeltiye asit eklenirse çözeltideki eşlenik baz olan asetat iyonları ile asit iyonları tepkimeye girer.

- ▶ Tampon çözeltiye baz eklenirse OH^- iyonları asetik asit tarafından nötrleştirilir.

Canlı organizmalardaki birçok biyolojik süreçte de ortamın pH değeri hayati öneme sahiptir. Çeşitli tampon sistemleri tarafından kanın pH'ı yaklaşık 7,4 ve mide öz suyunun pH'ı yaklaşık 1,5 civarında sabit tutulur. Bu tamponların en önemlisi $\text{HCO}_3^-/\text{H}_2\text{CO}_3$ tampon sistemidir.

Tampon çözelti, zayıf asit ve kendi tuzunun ya da zayıf baz ve kendi tuzunun oluşturduğu çözeltidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tampon çözelti olabilir?

- A) $\text{H}_2\text{SO}_4/\text{Na}_2\text{SO}_4$
- B) $\text{NH}_4\text{Cl}/\text{NH}_3$
- C) $\text{HNO}_3/\text{NaNO}_3$
- D) $\text{HClO}_4/\text{NaClO}_4$
- E) HCl/NaCl

Az miktarda asit veya baz ilavesiyle pH - pOH değerlerini fazla değiştirmeyen çözeltilere "tampon çözelti" adı verilmektedir.

Tampon çözeltiler ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Asit veya baz ilavesiyle pH değerlerini fazla değiştirmezler.
- B) Güçlü bir asit ve bu asitten oluşan tuz kullanılarak hazırlanırlar.
- C) Bazik tampon çözeltilerin yapısındaki tuz asidik karakterlidir.
- D) Vücudumuzda metabolik faaliyetlerin yerine getirilmesinde görev alırlar.
- E) Elektrolit özelliğe sahiptirler.

? Aşağıda verilen karışımlardan hangisi tampon çözelti değildir?

- A) $\text{NH}_3 - \text{NH}_4\text{Cl}$
- B) $\text{HCOOH} - \text{HCOONa}$
- C) $\text{NaOH} - \text{NaCl}$
- D) $\text{HF} - \text{KF}$
- E) $\text{HCO}_3^- - \text{CO}_3^{2-}$

Tampon çözeltiler dışarıdan ilave edilen baz ile tepkimeye girecek kadar asit bileşeni, yine dışarıdan ilave edilen asit ile tepkimeye girecek kadar baz bileşeni içermelidir. Ayrıca gerçekleşen asit-baz tepkimeleri ile bileşenleri tükenmemelidir.

Kan plazmasının pH değeri çeşitli tampon sistemleri tarafından 7,4 civarında sabit tutulur. Bu tamponların en önemlisi $\text{HCO}_3^- / \text{H}_2\text{CO}_3$ sistemidir.

$\text{HCO}_3^- / \text{H}_2\text{CO}_3$ tampon çözeltisi ile ilgili

- I. HCO_3^- , H_2CO_3 'ün eşlenik bazıdır.
- II. Tampon çözeltiye asit eklenirse tampon çözeltide gerçekleşen tepkime,
$$\text{HCO}_3^- + \text{H}^+ \rightleftharpoons \text{H}_2\text{CO}_3$$
 şeklinde olur.
- III. Tampon çözeltiye baz eklenirse tampon çözeltide gerçekleşen tepkime,
$$\text{H}_2\text{CO}_3 + \text{OH}^- \rightleftharpoons \text{HCO}_3^- + \text{H}_2\text{O}$$
 şeklinde olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

25°C sıcaklıkta NH_3 çözeltisine bir miktar NH_4NO_3 tuzu ilave ediliyor.

Buna göre

- I. Oluşan çözelti bazik tampondur.
- II. Çözeltide $\text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{NH}_4^+ + \text{OH}^-$ dengesi kurulmuştur.
- III. Çözeltiye seyreltik HCl ilave edildiğinde
 $\text{NH}_3 + \text{H}^+ \rightleftharpoons \text{NH}_4^+$ tepkimesi gerçekleşir.
- IV. Çözeltiye az miktarda seyreltik asit veya baz ilave edildiğinde pH değerinde büyük değişiklikler olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) II ve III
- C) I, II ve III
- D) II, III ve IV
- E) I, II, III ve IV

CH_3COOH ve CH_3COOK bileşiklerinin uygun miktarlarının suda çözünmesi ile elde edilen tampon çözeltiye az miktarda KOH eklenirse, çözelti aşağıdaki tepkimelerden hangisini gerçekleştirerek pH değişimine direnç gösterir?

- A) $\text{CH}_3\text{COOK(k)} \rightarrow \text{CH}_3\text{COO}^-(\text{suda}) + \text{K}^+(\text{suda})$
- B) $\text{CH}_3\text{COOH(suda)} + \text{OH}^-(\text{suda}) \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COO}^-(\text{suda}) + \text{H}_2\text{O(s)}$
- C) $\text{CH}_3\text{COO}^-(\text{suda}) + \text{H}^+(\text{suda}) \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COOH(suda)}$
- D) $\text{CH}_3\text{COO}^-(\text{suda}) + \text{K}^+(\text{suda}) \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COOK(k)}$
- E) $\text{CH}_3\text{COOH(suda)} + \text{H}_3\text{O}^+(\text{suda}) \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COO}^-(\text{suda}) + \text{H}_2\text{O(suda)}$

KUVVETLİ – ZAYIF NÖTRLEŞMESİ

ASİT VE BAZ TAMAMEN
BİTMİŞSEYANİ TAM
NÖTRLEŞME OLMUŞSA

HİDROLİZ

Oluşan tuzun zayıftan gelen
iyonunu hidroliz et

ZAYIFTAN ARTAN
VARSA

TAMPON

Artan zayıfın dengesini yaz ve
tuzdan gelen ortak iyonu unutma

0,5 M'lık 200 mL HF zayıf asidi ile 0,3 M 300 mL KOH kuvvetli bazı oda şartlarında karıştırılmaktadır.

Buna göre

- I. Nötralleşme gerçekleşmiştir.
- II. Bazik tampon çözelti oluşmuştur.
- III. pOH değeri pH değerinden büyüktür.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
- D) I ve III E) I, II ve III

Bir tuzun sulu çözeltisinde pH değeri 7'den farklı oluyorsa bu sulu çözeltide hidrolizin gerçekleştiği söylenebilir. Asidik veya bazik tuzların sulu çözeltilerinde hidroliz tepkimeleri gerçekleşir.

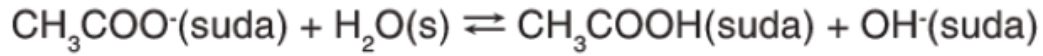
Oda koşullarında bulunan eşit hacim ve derişimli CH_3COOH ve KOH çözeltileri karıştırılıyor.

Buna göre

I. Artansız nötrleşme tepkimesi gerçekleşir.

II. Oluşan sulu çözeltide $\text{pH}=7$ 'dir.

III. Oluşan tuz suda çözündüğünde

denge kurulur.

İfadelerinden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

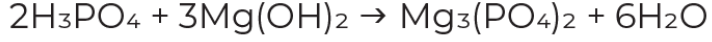
D) II ve III

E) I, II ve III

ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 7 - SON -

KUVVETLİ ASİT-BAZ TİTRASYONU

- ▶ Yukarıdaki nötrleşme tepkimesini inceleyecek olursak tepkime sonrasında ortamın pH'sini etkileyecek herhangi bir madde yoktur.
- ▶ Yani kuvvetli asit ve kuvvetli bazdan oluşan bir nötrleşme tepkimesinde ortamın pH'sinin 7'den farklı olması ancak reaktiflerden artan olması halinde mümkündür.
- ▶ Bu nedenle nötrleşme tepkimelerinde pH işlemi yaparken tepkimedeki maddelerin toplam mol sayısı yerine, H^+ ve OH^- iyonlarının mol sayısı üzerinden işlem yaparız.
- ▶ Eğer H^+ ve OH^- iyonlarının mol sayıları birbirine eşitse tam nötrleşme olmuştur ve pH 7dir.
- ▶ Eğer H^+ iyonu mol sayısı OH^- iyonlarının mol sayısından fazlaysa ortam asidik, tersi ise baziktir.

H⁺ iyonunun mol sayısı hesaplanırken molarite kullanılarak bulunan mol sayısı asidin mol sayısıdır buradan H⁺ mol sayısına geçilirken asidin tesir değeri (formüldeki H⁺ sayısı) ile çarpılır. Örneğin:

0,1M 300 mL H₂SO₄ için

$$n_{H^+} = 0,1 \cdot 0,3 \cdot 2$$

şeklinde olur

Eğer H⁺ mol sayısı hesaplarken molarite değil de pH kullanılıyor ise bulunan mol tesir değeri ile çarpılmaz. Örneğin:

pH değeri 1 olan 300 ml H₂SO₄ için

$$n_{H^+} = 0,1 \cdot 0,3$$

şeklinde olur.

$$n_{H^+} > n_{OH^-} \text{ ise } [H^+] = \frac{n_{H^+} - n_{OH^-}}{V_{\text{Toplam}}}$$

$$n_{OH^-} > n_{H^+} \text{ ise } [OH^-] = \frac{n_{OH^-} - n_{H^+}}{V_{\text{Toplam}}}$$

$$n_{OH^-} = n_{H^+} \text{ ise pH} = 7 \text{ olur.}$$

ALİŞTIRMALAR

- ? 1. 0,8 M, 200 ml HCl çözeltisi ile 0,2 M 300 ml NaOH çözeltisinin tepkimesi sonucu pH değeri kaç olur?
(log2 değeri 0,3 alınacak)

0,1 M, 100 ml H_2SO_4 çözeltisi ile 0,2 M
300 ml KOH çözeltisinin tepkimesi so-
nucu pH değeri kaç olur?

pH=2 olan 160 ml kuvvetli H_3X çözeltisi
ile 0,04 M 20 ml $\text{Mg}(\text{OH})_2$ çözeltisinin
tepkimesi sonucu pH değeri kaç olur?

4. 0,02 M derişime sahip HCl çözeltisinin 200 ml'si ile 0,04 M KOH çözeltisinin tepkimesi sonucu ortamın pH'si 12 olmaktadır.

Buna göre KOH çözeltisinin hacmi kaç ml'dir?

- ? 5. 0,2M 300 ml NaOH çözeltisi ile 0,1 M 100 ml kuvvetli asit çözeltisinin tepkimesi sonucu pH değeri 13 olmaktadır.

Buna göre asit çözeltisi hazırlamak için kullanılan asidin formülü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) HCl
- B) H_2SO_4
- C) H_3PO_4
- D) CH_3COOH
- E) CH_4

pH = 2 olan 100 ml H_2SO_4 çözeltisi ile
pH=13 olan kaç ml kuvvetli baz çözeltisi
karıştırılırsa ortamın pH değeri 7 olur?

200 mL HClO_4 çözeltisini artansız harcamak için 2 mL 0,001 M NaOH çözeltisi kullanılmaktadır.

Buna göre HClO_4 çözeltisinin başlangıç derişimi kaç molar olmalıdır?

- A) 10^{-1} B) 10^{-3} C) 10^{-4} D) 10^{-5} E) 10^{-7}

Özkütlesi 1,2 g/mL olan kütlece %63'lük HNO_3 çözeltisinin 100 mililitresine, 500 mililitre $\text{Ba}(\text{OH})_2$ çözeltisinden eklendiğinde karışımın pH değeri 14 oluyor.

Buna göre, $\text{Ba}(\text{OH})_2$ çözeltisinin başlangıçtaki derişimi kaç molardır? (HNO_3 : 63)

- A) 0,4 B) 0,6 C) 0,8 D) 1,2 E) 1,8

Eşit derişimli KOH ve HNO_3 çözeltilerinden sırasıyla 400 mL ve 500 mL alınarak karıştırıldığında karışımın pH'ı 1 oluyor.

Buna göre, çözeltilerin karıştırılmadan önceki molariteleri kaçtır?

A) 0,13

B) 0,26

C) 0,9

D) 1

E) 2,6

pH = 2 olan 10 litre HNO_3 çözeltisinde kaç gram katı KOH çözüldüğünde pH = 7 olur? (KOH: 56 g/mol)

A) 0,8

B) 1,6

C) 3,2

D) 4,8

E) 5,6

200 ml, 0,4 M HNO_3 çözeltisiyle 200 ml, 0,19 M $\text{Mg}(\text{OH})_2$ çözeltisi karıştırılıyor.

Buna göre, karışımın pH'si kaçtır?

- A) 1 B) 2 C) 4 D) 10 E) 12

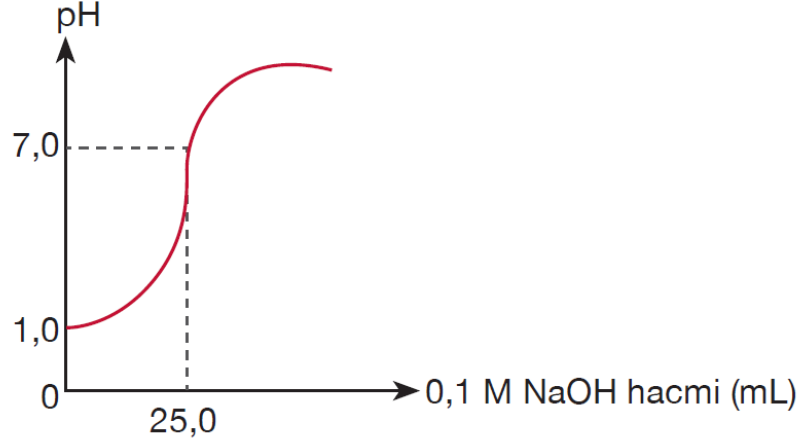
200 ml 0,4 M HCl çözeltisi kaç ml 0,4 M KOH çözeltisi ile karıştırılırsa karışımda $\text{pH} = 1$ olur?

- A) 20 B) 40 C) 80 D) 100 E) 120

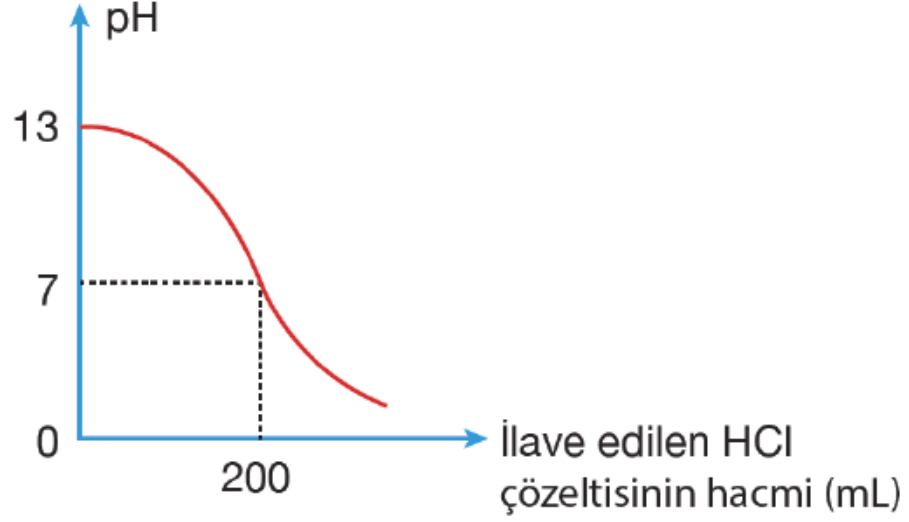
ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 8 - SON -

25 °C’de bir monoproitik asidin 0,1 M’lik sulu çözeltisi, 0,1 M Na OH sulu çözeltisi ile titre ediliyor ve aşağıdaki titrasyon eğrisi elde ediliyor.

Bu deney ve titrasyon eğrisiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

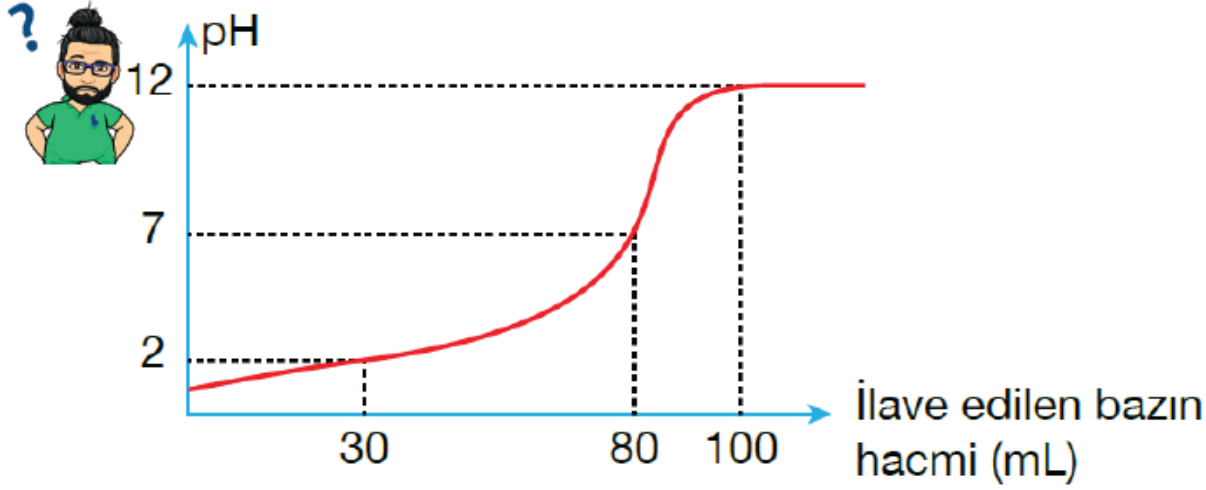
- A) Bu deneyde titre edilen asit bir kuvvetli asittir.
- B) Titre edilen çözeltinin başlangıç hacmi 50 mL’dir.
- C) Eşdeğerlik noktasında çözeltinin pH değeri 7’dir.
- D) Titrasyonda gerçekleşen tepkime sonucu tuz oluşur.
- E) 50 mL NaOH çözeltisi eklendiğinde çözeltinin pH değeri 7’den büyüktür.

100 mL KOH çözeltisi ile HCl çözeltisi titre edilince kapta-ki çözeltinin pH değişimi grafikteki gibi olmaktadır.

Buna göre, HCl çözeltisinin derişimi kaç molardır?

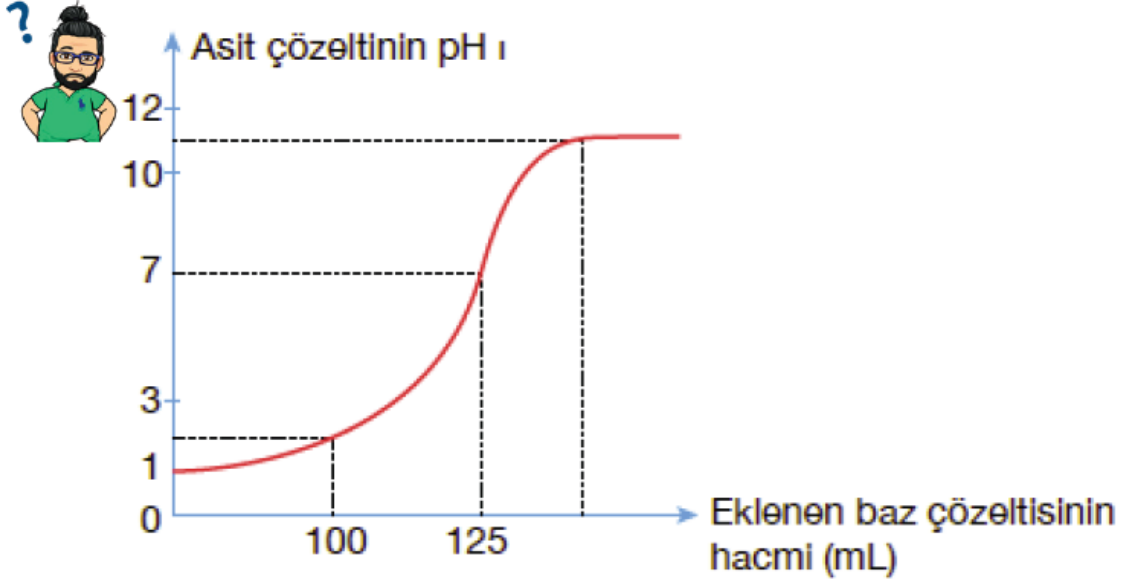
- A) 0,05 B) 0,1 C) 0,5 D) 0,8 E) 1

Yukarıdaki grafik 1 ml HCl çözeltisinin 0,01 M'lık NaOH çözeltisiyle titrasyon eğrisidir.

HCl çözeltisinin derişimi kaç molardır?

- A) 0,1 B) 0,12 C) 0,16 D) 0,2 E) 0,8

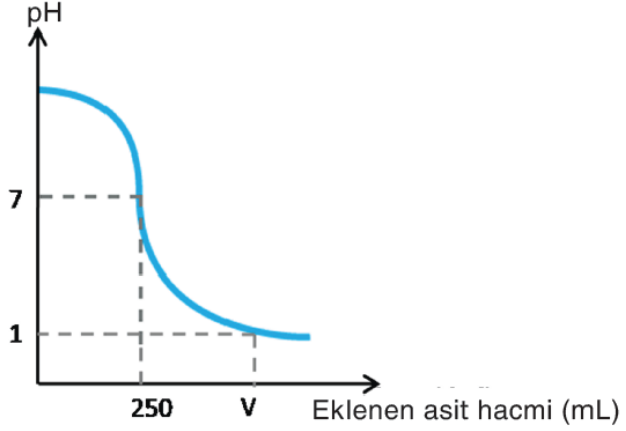

Yukarıdaki grafik 0,1 molar 500 ml HCl çözeltisinin x molar NaOH çözeltisiyle titrasyon eğrisidir.

Buna göre, kullanılan NaOH çözeltisinin derişimi kaç molardır?

- A) 0,1 B) 0,2 C) 0,3 D) 0,4 E) 0,6

Oda sıcaklığında 3,7 gram $X(OH)_2$ içeren 500 mL'lik çözeltiye aynı sıcaklıkta 0,4 M HNO_3 çözeltisi eklendiğinde oluşan titrasyon eğrisi grafikteki gibidir.

Buna göre

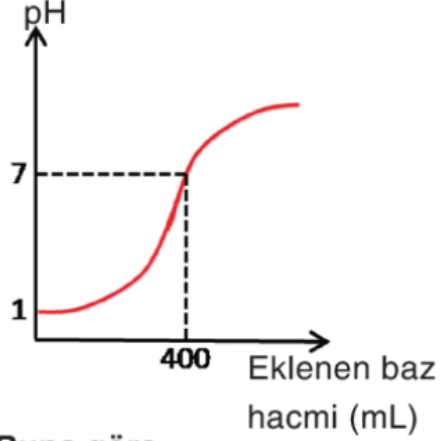
- I. X'in atom kütlesi 40 g/mol'dür.
- II. $X(OH)_2$ çözeltisinin pOH değeri 2'dir.
- III. pH değeri 1 olduğunda eklenen asit çözeltisinin hacmi 500 mL olur.

yargılarından hangileri doğrudur?

(Mol kütleleri, g/mol, H: 1, O: 16) ($\log 2 = 0,3$)

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

25°C sıcaklıkta bulunan 800mL HI çözeltisine derişimi bilinmeyen NaOH çözeltisi ilave edilerek titre edilmektedir. Titrasyonuna ait çözeltinin pH değeri-eklenen baz hacmi grafiğı aşağıda verilmiştir.

Buna göre

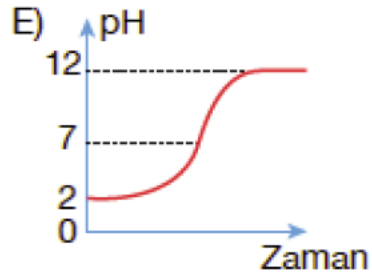
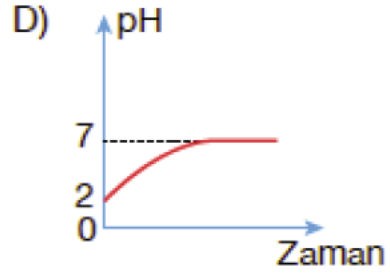
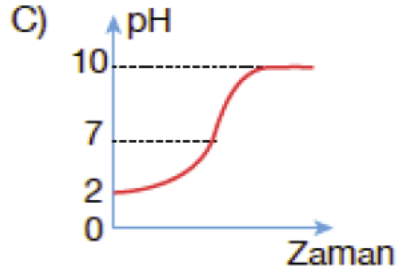
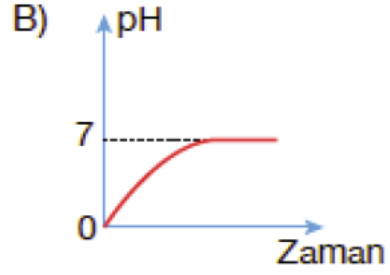
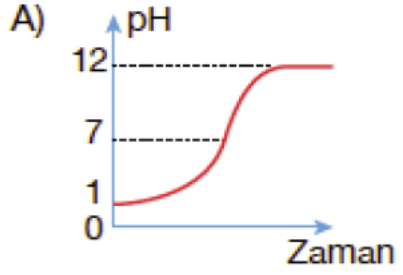
- I. Eklenen bazın derişimi 0,1 M'dir.
- II. Eklenen bazın hacmi 800 mL olduğunda çözeltinin pH değeri 12,7 olur.
- III. Eşdeğerlik noktasında tam nötralleşme gerçekleşir.

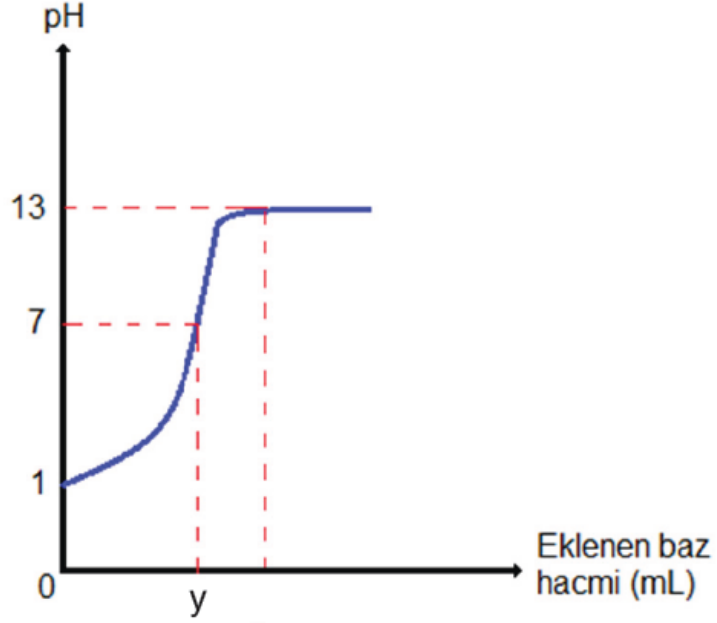
yargılarından hangileri doğrudur? ($\log 5 = 0,7$)

- A) Yalnız III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

0,01 molar 1 litre HCl çözeltisine 0,03 molar 1 litre NaOH çözeltisinden azar azar eklenirse pH değişiminin zamanla değişim grafiği aşağıdakilerden hangisi gibidir?

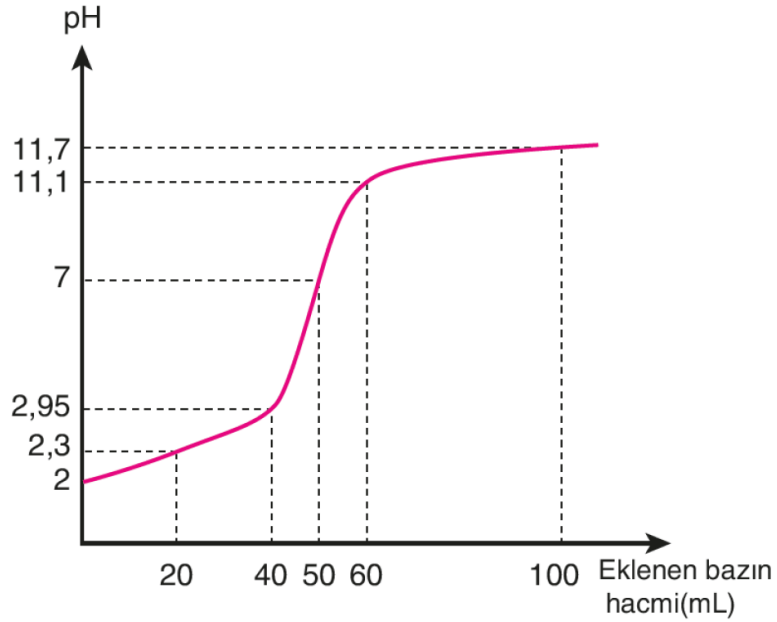
Grafik 0,1 M 100 mL HI asidi çözeltisinin 0,4 M NaOH sulu çözeltisi ile oda şartlarındaki titrasyonuna aittir.

Buna göre sulu çözeltinin pH değeri 7 olduğu anda eklenen baz hacmi “y” kaç mL olur?

(HI: Kuvvetli asit, NaOH: Kuvvetli baz)

- A) 400 B) 200 C) 150 D) 100 E) 25

Yandaki otomatik titratörde 0,01 M 100 ml HCl çözeltisi derişimini bilmediğimiz NaOH ile titre edilmektedir. Titrasyon sonucu cihazın verdiği grafik:

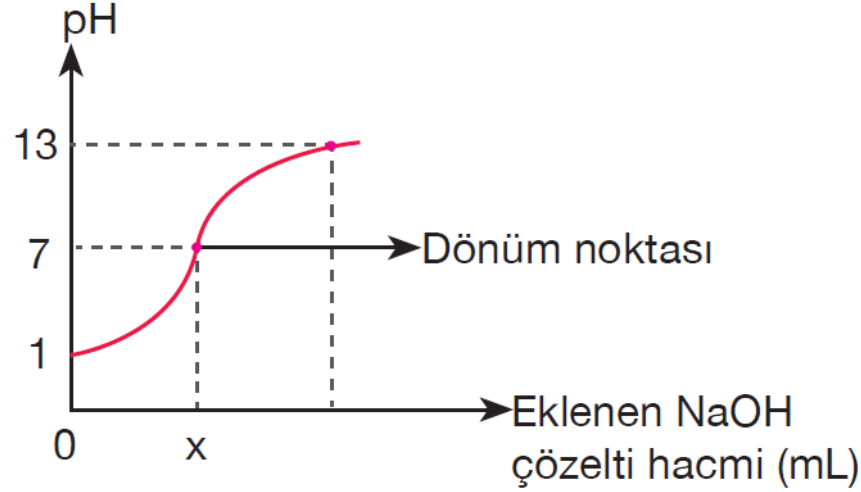

şeklindedir.

Buna göre deney ile ilgili verilen aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) HCl çözeltisine 20 ml baz eklenince pH değeri 2'den 2,3'e çıkmıştır.
- B) Baz çözeltisinin derişimi 0,02M'dir.
- C) Nötr çözeltiye 10 ml baz eklenince pH değeri 11,1 olmuştur.
- D) Toplam çözelti hacmi 200 ml olunca pH değeri 11,7 olmuştur.
- E) Nötr çözeltinin hacmi 50 ml'dir.

25 °C sıcaklıkta 0,1 M, 500 mL HCl çözeltisinin 0,2 M NaOH çözeltisi ile titrasyonuna ait grafik aşağıda verilmiştir.

Buna göre, dönüm noktasında eklenen NaOH çözeltisinin hacmi (x) kaç mL'dir?

- A) 150 B) 200 C) 250 D) 500 E) 750

HIZ YAYINLARI AYT KİMYA SORU BANKASI TEST 86-89 ARASINI ÇÖZÜNÜZ

MODERN ATOM TEORİSİ
Atomun Kuantum Modeli

ORTA DÜZEY
TEST 2

7. X element atomunun temel hâl elektron dağılımında son orbitalin açısal momentum kuantum sayısı (l) 0 ve bu orbitalin baş kuantum sayısı (n) 3'tür.
Buna göre, bu element atomunun atom numarası en fazla kaç olabilir?
A) 11 B) 12 C) 13 D) 15 E) 18

8. Temel hâldedir bir atomun, enerji seviyesi en yüksek orbitalinde 1 elektron vardır. Bu elektronun baş kuantum sayısı (n) 3 ve açısal momentum kuantum sayısı (l) 0'dır.
Bu atoma ile ilgili,
I. 3s orbitalinde toplam 5 elektron bulunur.
II. En yüksek enerjiye sahip elektronun açısal momentum kuantum sayısı (l) 1'dir.
III. Atomun açısal momentum kuantum sayısı (L) 7 elektron vardır.
İfadelerinden hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) I, II ve III

9. Elektron dağılımı,
 $1s^2 2s^2 2p^3 3s^2 3p^6 4s^1 3d^5$
şeklinde olan Cr atomu ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
A) Değerlik orbitaleri 4s ve 3d'dir.
B) Temel hâldedir.
C) (+1) yüklü iyonunun elektron dağılımı $[Ar] 4s^1 3d^5$ şeklindedir.
D) 9 tam dolu orbital bulunur.
E) En yüksek enerji orbitali 3d'dir.

10. Bir orbitalin n + l değeri arttıkça orbitalin enerjisi artar. n + l değeri eşit olan orbitalerden n değeri büyük olan orbitalin enerjisi daha fazladır.
Buna göre, aşağıda verilen orbitalerden hangisinin enerjisi en yüksektir?
A) 3d B) 4f C) 6s D) 3p E) 6p

11. 3s¹ orbitali ile ilgili,
I. Baş kuantum sayısı (n) 3'tür.
II. Açısal momentum kuantum sayısı (l) 1'dir.
III. Sınır yüzey diyagramı

şeklinde gösterilir.
Yargılardan hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III E) I, II ve III

12. 31Ga element atomu ile ilgili,
I. Değerlik elektronları 4s ve 4p orbitallerinde bulunur.
II. (+3) yüklü iyonunun elektron dağılımı $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^4 4s^2 3d^1$ şeklindedir.
III. Temel hâl elektron dağılımında en yüksek enerji orbitalinin açısal momentum kuantum sayısı (l) 2'dir.
Yargılardan hangileri doğrudur?
A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

9

ASİT - BAZ DENGESİ VIDEO - 9 - SON -